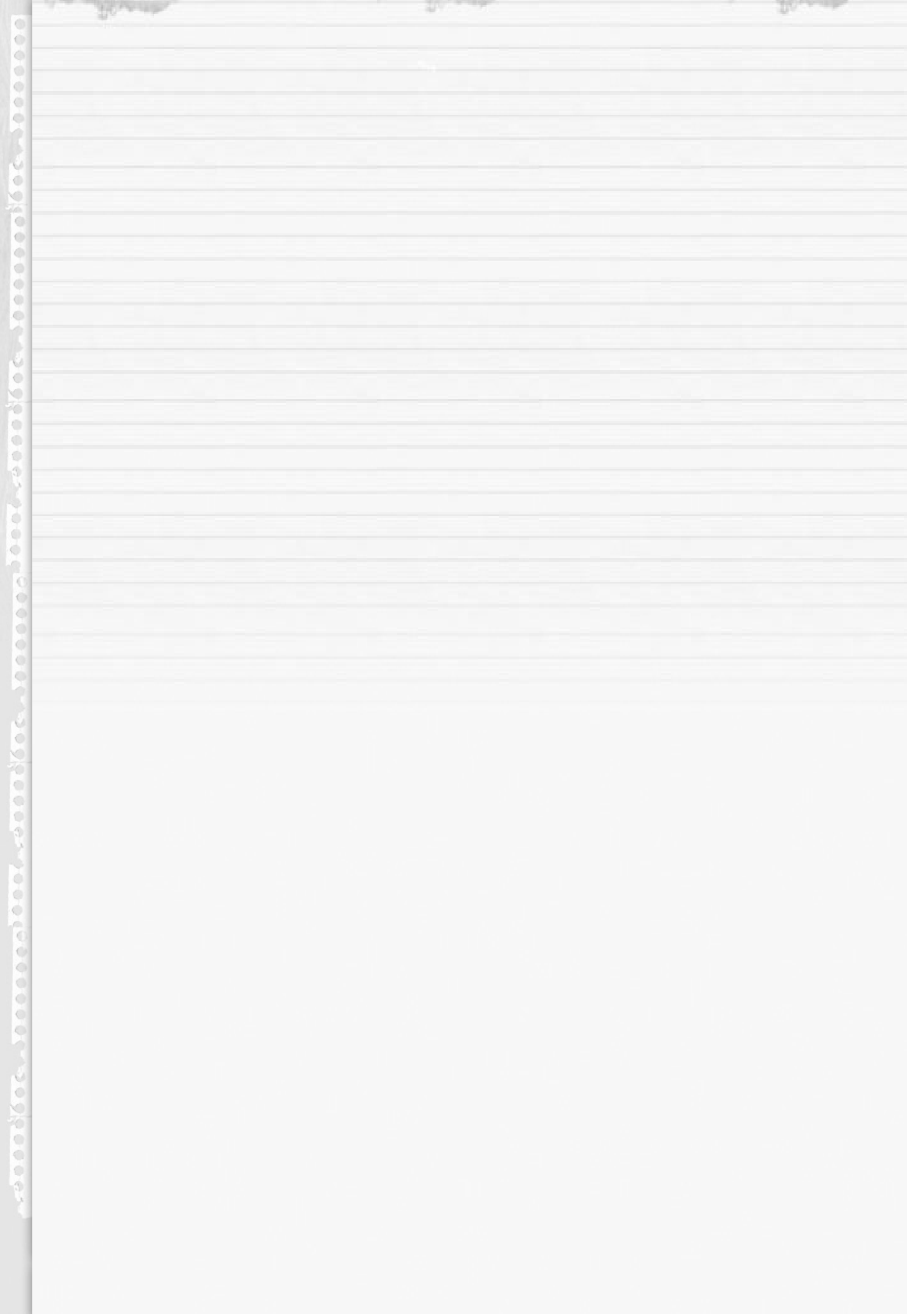
วิถีพอเพียง ฉบับเสียว

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

วิถีพอเพียง ฉบับเสี้ยว

วิถีพอเพียง ฉบับเสียว

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ที่ปรึกษา	สมหญิง มานะจิตต์ กนกพร รอดรุ่งเรือง
	ภูษิต สุปัญญเดชากุล วีระ นิจไตรรัตน์
คณะผู้จัดทำ :	จันทร์ โต๊ะสิงห์ วิไล ราชเจริญ
	สมเด่น บัวศรี สุปราณี ทับสกุล
	สุภาวดี มีสิทธิ์ สุวัลยา โต๊ะสิงห์
ฝ่ายภาพ :	สุวัลยา โต๊ะสิงห์
เรียบเรียง :	อินทิรา วิทยสมบูรณ์
ประสานงาน :	สุวัลยา โต๊ะสิงห์
หน้าปกและรูปเล่ม	อินทิรา วิทยสมบูรณ์
พิมพ์ครั้งแรก	ธันวาคม 2554
ISBN	978-974-7569-28-8
ผู้จัดพิมพ์	โครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง
	บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)
	๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร
	กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
	โทร.๐ ๒๕๓๗ ๓๓๕๗ โทร.๐ ๒๕๓๗ ๓๓๔๔
	www.pttplc.com
	E-mail : 84tambons@pttplc.com
พิมพ์ที่	บริษัท ที คิว พี จำกัด
	โทร. 02-956-1937

คำนำ

กว่า ๓๐ ปี ที่ตำบลเสียวได้เริ่มต้นพัฒนากระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของตัวเอง โดยจุดเริ่มต้นเกิดจากการได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาของประเทศของรัฐ ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากการที่รัฐเปิดให้มีการสัมปทานป่าสงวนแห่งชาติทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเริ่มลดลง จึงเกิดการรวมตัวกันต่อสู้เพื่อรักษาป่าผืนสุดท้ายให้กับชุมชนของตัวเอง จากวิกฤตได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จากการต่อสู้เพื่อรักษาตู้กับข้าวแหล่งใหญ่ของชุมชน การต่อสู้เพื่อก่อตั้งกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณและก่อตั้งโรงเรียนมัธยมเพื่อให้ลูกหลานมีโรงเรียนประจำตำบลและได้เรียนใกล้บ้าน ชาวบ้านยังได้ร่วมกันต่อสู้กับกระแสทุนนิยมที่ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือนร้อนเรื่องปากท้อง การทำอยู่ทำกินหันกลับมารู้จักปลูกอยู่ ทำกิน ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือ แบ่งบัน ลดการพึ่งพาจากภายนอก และพร้อมที่จะพัฒนายกระดับประสบการณ์ความรู้ ขยายผลไปสู่ครัวเรือนหรือชุมชนอื่นๆ ให้มีวิถีแห่งการพึ่งพาตามรอยแห่งวิถีพอเพียง

พ.ศ. ๒๕๕๑ โครงการรักษ์ป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้กับตำบลเสียว โดยเน้นให้ชุมชนรู้จักแนวทางในการพึ่งพาตนเองในด้านต่างๆ เริ่มตั้งแต่การรู้จักวิเคราะห์ชุมชนหาจุดแข็ง และจุดอ่อนเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาฐานความคิดและจิตใจ ชุมชนรู้จักการบริหารจัดการตนเอง เสริมความรู้ด้านทักษะอาชีพ การรู้จักใช้พลังงานทดแทนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพร้อมที่จะยกระดับองค์ความรู้นำไปสู่การถ่ายทอดและสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จนตำบลเสียวกลายเป็นตำบลต้นแบบวิถีพอเพียงในปัจจุบัน

หนังสือ **วิถีพอเพียงฉบับคนพันธุ์เสียว** เป็นการรวบรวมความรู้ที่ผสมผสานความรู้เก่าที่ชุมชนได้พัฒนามาก่อนและความรู้ใหม่ที่ได้รับการหนุนเสริมจากโครงการ ทำให้เห็นประเด็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ความพอเพียงของคนตำบลเสียวทั้งจุดการเรียนรู้ต่างๆ และคนต้นแบบวิถีพอเพียง พร้อมทั้งให้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแนวความคิด เทคนิค วิธีการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การเรียนรู้ผ่านจุดการเรียนรู้ของตำบลเสียวจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะช่วยเติมเต็มความรู้ และสร้างทางเลือกในการค้นหาแนวทางวิถีพอเพียงสำหรับผู้อ่านเป็นอย่างดี

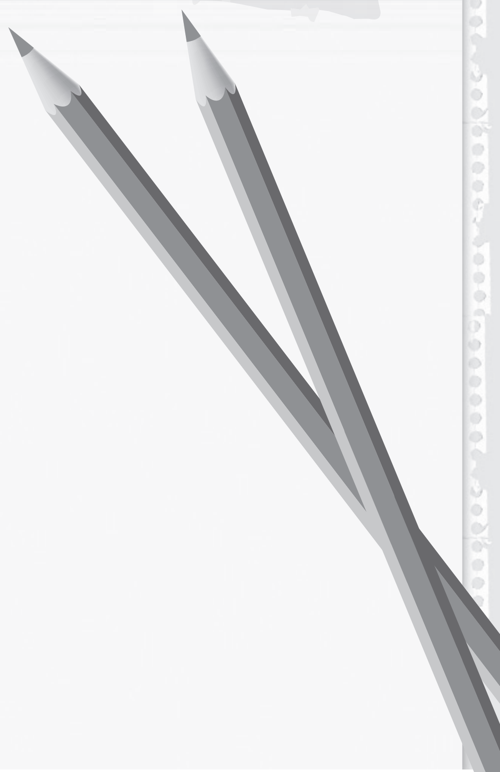
คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

โครงการสวัสดิการชุมชน
ตำบลเสียว
ขอบคุณที่ไม่ขายไม่ดื่ม
เหล้าเบียร์ในโรงเรียน
ขอบคุณ
ที่ไม่สูบไม่ดื่ม

ว่าด้วยเรื่อง "เสียว"

ถ้าจะพูดถึงชุมชนท้องถิ่นสักแห่งที่ขึ้นชื่อลือชาว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ชื่อแรกที่นึกถึง คงหนีไม่พ้นที่นี่ **“ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ”** ชื่อตำบลที่ใครหลายคนได้ยินได้ฟังครั้งแรกอาจชะงัก สะบัดหัว นึกว่าฟังชื่อผิด ที่นอกจากชื่อตำบลจะน่าสนใจ ชวนค้นหาแล้ว เรื่องราวของคนที่นี่ คนพันธุ์เสียวก็น่าค้นหา เรียนรู้เข้มข้นไม่แพ้กัน

จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ได้เล่าสืบต่อกันมาว่า ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2323 โดยชาวลาวที่อพยพมาจากกรุงเวียงจันทร์ ข้ามมาฝั่งไทย และอพยพเรื่อยมาตามลำน้ำมูล ซึ่งมีหัวหน้าเป็นผู้นำชื่อ **“ท้าวบุญเรือง”** มาเลือกตั้งบ้านอยู่ใกล้หนองน้ำใหญ่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ และให้ชื่อหมู่บ้านว่า **“บ้านเสียว”** ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านเดิมของท้าวบุญเรืองที่อยู่ฝั่งเวียงจันทร์

ตำบลเสียวแบ่งการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเสียว, หมู่ที่ 2 บ้านเสียว, หมู่ที่ 3 บ้านหนองโน, หมู่ที่ 4 บ้านหนองสำโรง, หมู่ที่ 5 บ้านหนองแคน, หมู่ที่ 6 บ้านสามขา, หมู่ที่ 7 บ้านหนองพระ, หมู่ที่ 8 บ้านหนองผือ, หมู่ที่ 9 บ้านตลาด, หมู่ที่ 10 บ้านหนองขาม, หมู่ที่ 11 บ้านสามขา, หมู่ที่ 12 บ้านหนองผือ, หมู่ที่ 13 บ้านหนองเรือ, หมู่ที่ 14 บ้านหนองผือบูรพา, หมู่ที่ 15 บ้านหนองโน, หมู่ที่ 16 บ้านหนองขุนศรีและหมู่ที่ 17 บ้านหนองสำโรงปัจจิม มีเนื้อที่ตำบลประมาณ 24.8 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดตำบลเป๊าะ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดตำบลโดด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดตำบลอีเซ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ตำบลเสียวมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,508 คน จำนวนครัวเรือน 923 ครัวเรือน โดยมีรายละเอียดแยกตามแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้ [1]

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม
หมู่ที่ ๑	94	99	193
หมู่ที่ ๒	174	163	337
หมู่ที่ ๓	92	89	181
หมู่ที่ ๔	121	114	235
หมู่ที่ ๕	153	170	323
หมู่ที่ ๖	268	268	536
หมู่ที่ ๗	116	122	238
หมู่ที่ ๘	104	114	218
หมู่ที่ ๙	194	173	370
หมู่ที่ ๑๐	97	88	185
หมู่ที่ ๑๑	162	164	326
หมู่ที่ ๑๒	150	150	300
หมู่ที่ ๑๓	149	138	287
หมู่ที่ ๑๔	96	112	208
หมู่ที่ ๑๕	103	110	213
หมู่ที่ ๑๖	105	108	213
หมู่ที่ ๑๗	74	62	136
รวม	2,255	2,244	4,499

1. ที่มา : ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว ปี 2554

ตำบลเสียว เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอที่มีความโดดเด่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีความคิดริเริ่มที่จะจัดการตนเอง พึ่งพาตนเอง นับตั้งแต่การต่อสู้เรื่องการจัดตั้งกิ่งอำเภอ การจัดตั้งโรงเรียนในตำบล การต่อสู้เรื่องการสัมปทานป่า จนจัดตั้งป่าชุมชนโนนใหญ่และการขับเคลื่อนงานสุขภาวะงานบุญประเพณีปลอดเหล้า ที่ทำงานเชื่อมโยงเครือข่ายระดับอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ กระบวนการ กิจกรรม การมีส่วนร่วมต่างๆ เหล่านี้นับได้ว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญของตำบลเสียว เป็นฐานทุนทางสังคมที่สามารถต่อยอด ยกระดับไปสู่ประเด็นการพัฒนาอื่นๆ ได้

รักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง

สำหรับชาวชุมชนตำบลเสียว กระบวนการทำงานพัฒนาท้องถิ่นในรอบหลายปีที่ผ่านมา ทุกกิจกรรม ทุกกระบวนการล้วนเป็นไปบนเป้าหมายที่มุ่งหวังอยากให้พี่น้องคนในตำบลเสียว มีอยู่มีกินอย่างมีความสุข บนฐานวิถีชุมชนท้องถิ่น ฐานวัฒนธรรมชุมชน ...ที่เรียกได้ว่าเป็น **“ความสุข”** ในแบบฉบับคนตำบลเสียว สุขอย่างพอเพียงในวิถีของตนเอง

ทั้งนี้ กล่าวได้ว่าตำบลเสียวไม่เคยห่างหายจากกิจกรรม เริ่มตั้งแต่การต่อสู้เพื่อรักษาผืนป่าชุมชนโนนใหญ่ ตู้กับข้าวแหล่งใหญ่ของชุมชนตัวเอง การพัฒนาด้านประชาธิปไตยชุมชนให้เกิดความสมานฉันท์ การพัฒนากองทุนสวัสดิการวันละบาท ที่เน้นการดูแลสมาชิกทั้งครอบครัว จนถึงการทำงานขับเคลื่อนเครือข่ายสุขภาวะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ขยายผลจากงานศพปลอดเหล้าสู่งานบุญประเพณีปลอดเหล้าจนก่อดอกออกผลเกิดรูปธรรมเป็นพื้นที่ต้นแบบงานบุญงานประเพณีปลอดเหล้า ส่งผลสำเร็จไปได้ด้วยดี

ในปี พ.ศ.2551 คนตำบลเสียวก็คึกคักกันอีกครั้ง เมื่อได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนงานของโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง โดย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน ตำบลเสียวเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง โดยมีฐานสำคัญเนื่องจากตำบลเสียวเป็นเครือข่ายของสถาบันลูกโลกสีเขียว โดย บริษัท ปตท.จำกัด(มหาชน) และ ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ประเภทเยาวชนดีเด่นระดับประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2545 ภายใต้ชื่อ **“กลุ่มเยาวชนคนรักษ์โนนใหญ่”** และยังมีการดำเนินงานต่อเนื่องด้วยการมีตัวแทนจากตำบลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาสรรหาพื้นที่รางวัลลูกโลกสีเขียว อีกทั้งกระบวนการทำงานที่ผ่านมาของชุมชนก็ได้ทำงานบนฐานการพึ่งตนเองและมีความสนใจในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมาใช้ในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง

“ปีพ.ศ. 2551 โครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามาร่วมกระบวนการกับชุมชน โดยก่อนหน้าที่จะเข้ามาทำงานร่วมกันนั้น คณะทำงานของตำบลเสียวก็พูดคุยกันก่อน โดยเราก็มองว่าโครงการฯ จะเข้ามาช่วยหนุนงานที่เรามีอยู่แล้ว ต้องบอกว่าตำบลเสียวนั้นเรามีต้นทุนทางสังคมสูง เราใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้นทุนในการทำงานมาอย่างต่อเนื่อง และแตกเป็นเรื่องประเด็นอื่นๆ อีกมากมาย นับตั้งแต่การรวมกันเรื่องป่า จนนำไปสู่การเดินเรื่องอื่นๆ

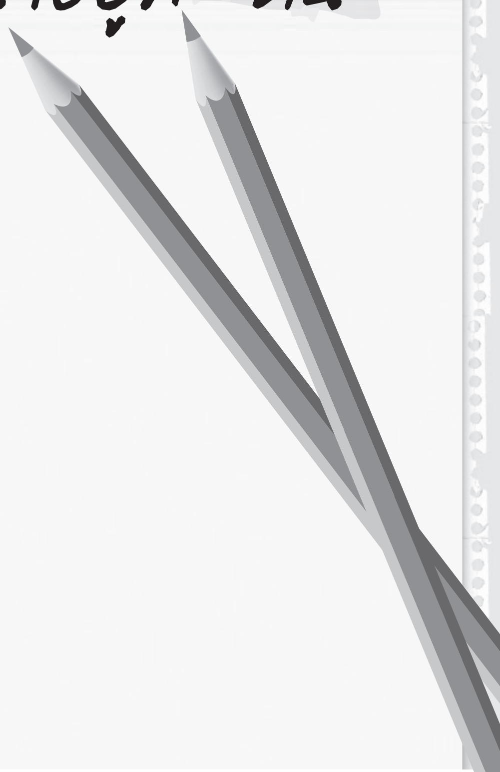
พอหลังจากโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามา เราก็เคลื่อนเป็นภาพของตำบล เด็กเยาวชน สภาองค์กรชุมชน เรียกว่าใช้ต้นทุนคนที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมกันทำงาน เกิดวงประชุมทำแผน คณะกรรมการก็มองถึงการขยายผลจากฐานงานต่างๆ ที่ชุมชนทำที่อยู่แล้ว เช่น เรื่องทรัพยากรธรรมชาติป่าชุมชนโนนใหญ่ ก็มองเรื่องการขยายผลไปสู่การจัดตั้งป่าชุมชนโคกเพ็ก งานศพปลอดเหล้าที่จะเคลื่อนมาสู่วิถีพอเพียง งานโรงเรียนกับการจัดการทรัพยากรและการให้ความสำคัญกับสภาผู้เฒ่าในการคิดค้นกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามรูปแบบประชาธิปไตยสมานฉันท์ของตำบล

โดยมีครัวเรือนอาสาเข้าร่วม 170 ครัวเรือนซึ่งเป็นครัวเรือนที่สมัครใจเข้ามาร่วมโครงการ จากร้อยกว่าครอบครัวก็มาถึงขั้นตอนการพัฒนา เราก็จัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่ง โดยใช้วิธีจัดการจากฐานทำงานแบบเสียว คือมีคณะกรรมการหมู่บ้านละ 2 คน เราก็ใช้เกณฑ์นี้กับโครงการรักษ์ป่าฯ ด้วย จึงมีตัวแทนจากแต่ละหมู่ๆ ละ 2 คน รวมครู รวมที่ปรึกษาด้วย รวมแล้วก็ 40 กว่าคนที่เข้ามาเป็นกลไกขับเคลื่อนงาน”

บริษัท โตเกียว

แผนพัฒนา ตำบลวิถีพอเพียง : หัวใจการพัฒนาอยู่ที่ "คน"

แผนพัฒนาตำบลวิถีพอเพียงตำบลเสียว จึงเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลตำบล ข้อมูลแผนศักยภาพชุมชน แผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการของตำบลที่มีอยู่แล้ว และสถานการณ์ปัญหารอบด้านของชุมชน โดยใช้การหารือร่วมกับของแกนนำและกลไกขับเคลื่อนโครงการฯ จนสามารถประเมินศักยภาพและต้นทุนเดิมของชุมชนที่มีอยู่สำหรับการดำเนินกิจกรรมสู่วิถีพอเพียง รวมทั้งการขยายผลในสิ่งที่ทำอยู่แล้วให้เข้มข้นขึ้น

“การทำแผนพัฒนาตำบลวิถีพอเพียงเราดูข้อมูลที่เรามีเราพบว่าสิ่งที่เรามีคือเรามีจุดแข็ง เรามีทุนเดิม มีสภาผู้เฒ่า สภาผู้นำ มี อบต.ที่เอื้อต่อการพัฒนา มีนายก อบต. มีท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนา มีคนที่มีประสบการณ์ที่พัฒนามาก่อนนานแล้ว มีทรัพยากร มีวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นวัฒนธรรมแบบญาติพี่น้อง มีฐานเรื่องงานบุญงานประเพณี และมีทุนเรื่องกลุ่มเยาวชน เด็ก

จากฐานทุนที่เรามี เราก็คิดเรื่องการต่อยอด วิเคราะห์ต้นทุนเดิมจะขยับไปสู่วิถีพอเพียง เราจะทำกิจกรรมอะไร เราคิดเรื่องการพัฒนาคน เพราะแนวคิดเรื่องวิถีพอเพียงในมุมของคนเสียวนั้นไม่ได้หมายถึง การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์แต่คือการพัฒนาคนการสร้างคนให้เขามีฐานคิดที่พึ่งพาตัวเองก่อนเพราะก่อนจะลงมือทำนั้น เขาต้องคิด ต้องเชื่อจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

ดังนั้น แผนการพัฒนาตำบลวิถีพอเพียงของตำบลเสียว จึงประกอบไปด้วยการพัฒนาคน ด้วยการจัดอบรม การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานเชื่อมโยงต่อยอดภายในตำบล การเคลื่อนตัวในระดับตำบล โดยใช้สร้างเครื่องมือให้คนเรียนรู้ผ่านคนต้นแบบเรียกว่าใช้กระบวนการทำให้ดูอยู่ให้เห็นสร้างการเรียนรู้ให้คนในตำบล เป็นการจุดประกาย สร้างแรงบันดาลใจ

ขณะเดียวกัน เราก็สร้างเครือข่ายคนวิถีพอเพียง เดิมเราพบว่า มีคนจำนวนไม่น้อยที่คิดว่าเขาทำเรื่องดีๆ เหล่านี้อยู่คนเดียว เดินลำพัง เราจึงต้องเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายเพื่อให้เขาเห็นว่ามีเพื่อนร่วมทาง มีมิตรร่วมเดิน ที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำอยู่ เกิดความมั่นใจที่จะขยายผลสู่คนอื่น

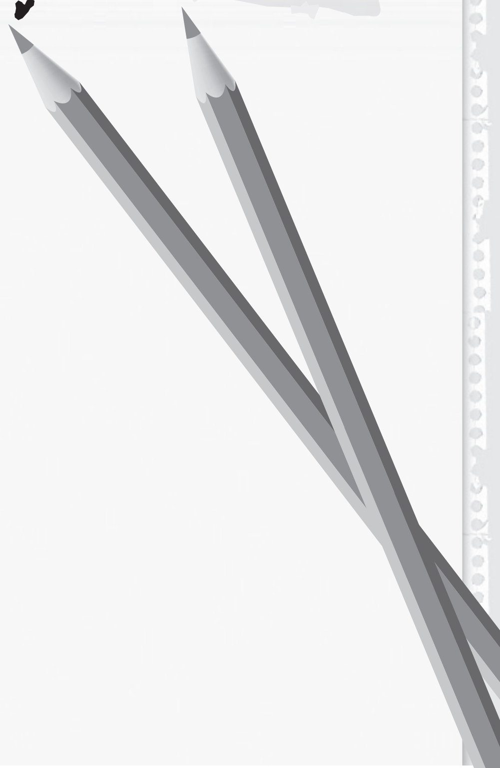
เมื่อหัวใจของการพัฒนาแผนวิถีพอเพียง คือ การเคลื่อนเรื่องคน เราจึงต้องหันมาสนใจการสร้างทัศนคติให้กับเขา ดังนั้นเราจึงเริ่มมาจัดลำดับ จัดหมวดหมู่ฐานหรือจุดเรียนรู้เพื่อให้คนเรียนรู้ ในแต่ละจุดเรียนรู้จึงประกอบไปด้วยคน 3 วัย คือ คนที่เป็นปราชญ์เป็นผู้รู้ คนที่เป็นผู้เรียนรู้สืบทอดแถวสองวัยกลางคน แถวสามเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ มีกิจกรรมที่มีการมีส่วนร่วม โดยมีทั้งสิ้น 11 จุดเรียนรู้

ถามว่า ความคาดหวังของจุดเรียนรู้ต่างๆ เหล่านี้คืออะไร เราตอบได้เลยว่า หัวใจของจุดเรียนรู้คือการสร้างการเรียนรู้ให้คนในตำบล ถ่ายทอดความคิด ทัศนคติ ฝึกทักษะ เทคนิค กระบวนการสู่คนที่พร้อมจะเรียนรู้ พร้อมจะปรับเปลี่ยนจากฐานคิด ฐานเชื่อ เพื่อนำไปสู่การลงมือปฏิบัติด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง”

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเชิงคุณธรรม
ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ
จ.ศรีสะเกษ

จุดเรียนรู้วิถีพอเพียง : ความรู้อยู่ในชีวิต กระบวนการอยู่ในวิถี

ฐานการเรียนรู้หรือจุดเรียนรู้วิถีพอเพียงของตำบลเสียวทั้ง 11 จุด ล้วนเป็นจุดเรียนรู้ที่เป็นฐานต้นทุนเดิมของชุมชนผู้รู้ประจำจุดเรียนรู้คือแกนนำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น ที่ล้วนผ่านกระบวนการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง เรียกว่าการมีส่วนร่วม กระบวนการทำงานพัฒนามีอยู่ในสายเลือด ส่วนความรู้นั้นมีอยู่ในชีวิตที่ลงมือทำ ลองผิดลองถูกมาอย่างยาวนาน

1.จุดการเรียนรู้ ป่าชุมชนโนนใหญ่

ผืนป่าที่ชาวบ้านตำบลเสียวและตำบลอีเซ เคยพึ่งพิงหาอยู่หากินมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย เปลี่ยนแปลงไปนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 พ่อค้าขายถ่านมาจ้างวานให้ชาวบ้านโค่นต้นไม้เผาถ่านนำไปขาย ทำให้เกิดการเปิดพื้นที่ป่าไม้เพื่อการเกษตรจนเกิดกระแสปลูกพืชเชิงเดี่ยว ป่าโนนใหญ่อันอุดมสมบูรณ์ถูกหักร้างแผ้วถางเพื่อปลูกปอ พอดินเริ่มเสื่อมปอไม่เจริญงอกงามก็มาปลูกมันสำปะหลัง ในที่สุดเกิดปัญหา คือ ดินเสื่อมสภาพ หลังจากที่ป่าถูกทำลายสัตว์ป่าก็หนีหายหมด ช่วงปี พ.ศ.2540 คนตำบลเสียวได้รวมตัวกันต่อสู้เพื่อรักษาป่าโนนใหญ่ รวมตัวกันคัดค้านการออกสัมปทานปลูกต้นยูคาลิปตัสในป่าโนนใหญ่จากเอกชน จนทำให้โครงการสัมปทานต้องยุติลง จากนั้นชาวบ้านจึงได้พูดคุยกันในชุมชนเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการจัดการรักษาดูแลป่าโนนใหญ่ จนเกิดการจัดการดูแลป่าชุมชนร่วมกันโดยความร่วมมือของชาวบ้านสองตำบล คือ ตำบลเสียว และตำบลอีเซ

ชาวบ้านได้ร่วมกันอนุรักษ์ป่า ฟื้นความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าให้เป็นที่อาศัยของสัตว์ต่างๆ โดยมีชาวบ้านเป็นผู้ดูแลจัดตั้งเป็นกลุ่มอนุรักษ์ จัดการกั้นอาณาเขตป่าชุมชนโดยมีชาวบ้านเป็นผู้ดูแล จนเป็นหนึ่งในเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องป่าชุมชน ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดตั้งกฎกติกาในการดูแลป่าและจัดตั้งกรรมการดูแลป่าโนนใหญ่ เสริมสร้างศักยภาพในการจัดการป่าชุมชน ป่าแห่งนี้ เป็นเสมือนตู้กับข้าวของชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านได้อาศัยหาของป่าอย่างเช่น เห็ดและไข่มดแดง ตลอดจนสัตว์เล็กๆ น้อยๆ ชนิดต่างๆ ทั้งกบ เขียดหรืออึ่ง(อึ่งอ่าง)

อีกทั้งยังมีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียนจากโรงเรียนบ้านเสียว โรงเรียนบ้านอีเซ หรือโรงเรียนในตำบลรอบๆ ที่ได้ใช้ป่าเป็นห้องเรียน และยังมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ป่าชุมชนโนนใหญ่ ป่าใหญ่แห่งชีวิต ที่สามารถปรับใช้กับทุกสารการเรียนรู้ อิงตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา พ.ศ.2551

จุดเรียนรู้ป่าชุมชนโนนใหญ่ จึงเป็นสถานที่เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ของจริง จับต้องได้ สัมผัสได้ เป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่มีเด็กๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรอบๆ ป่า ได้ต่อยอดการเรียนรู้และรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเยาวชนคนรักษ์โนนใหญ่ โดยมีเป้าหมายในการรวมตัวกัน เพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ผืนป่าโนนใหญ่แห่งนี้เดิม อยู่ในพื้นที่ของป่าโนนลานเนื้อที่ทั้งหมด 16,000 ไร่ ปัจจุบันได้แยกตัวออกมาเป็นป่าชุมชนและป่าอนุรักษ์ รวมเนื้อที่กว่า 3,040 ไร่ อดีตผืนป่าแห่งนี้ถือเป็นแหล่งอาหารอันอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านได้พึ่งพาอาศัยดำรงชีวิตมาช้านานเพราะมีทั้งพืชผัก แมลง รวมทั้งยาสมุนไพรที่ขึ้นอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วทั้งป่า เป็นศูนย์กลางของแหล่งอาหารของ 2 ตำบล 9 หมู่บ้าน ทั้งผลไม้ป่า สัตว์ แมลง เห็ดและพืชผักหลายชนิด วันนี้จุด

ขุดมันถมเหง้า
เห็ดเฒ่าส่งไว้
ไม้ตายทำฟืน
ป่ายืนคนยัง

ทองกวาวเครือ
ยอดสมุนไพร
แห่งโนนใหญ่
กวาวเครือ
ระวัง
เขตป่า

เรียนรู้ป่าโนนใหญ่ได้กลายเป็นฐานชีวิต ฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่สำคัญ ฐานของความเป็นพี่เป็นน้อง อยู่กันอย่างเกื้อหนุนจุนเจือและเสียสละและการใช้ชีวิตเรียบง่ายบนฐานทรัพยากรชุมชน

สถานที่ตั้ง/ ที่อยู่ : ศูนย์นิเวศป่าชุมชนโนนใหญ่ บ้านหนองโน หมู่ที่ 3 ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

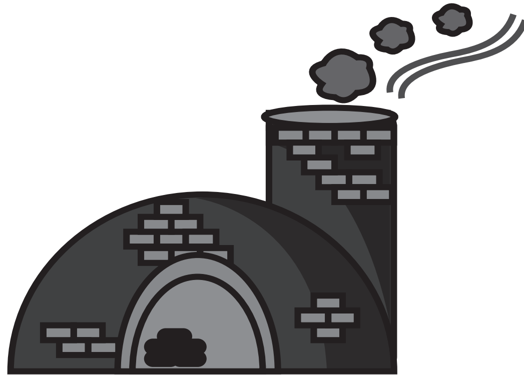
เบอร์โทรศัพท์ : 080 – 733 – 2149

ชื่อผู้รู้/วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ :

1.นายสมัย ราชเจริญ ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการป่าชุมชนโนนใหญ่
2.นายสมเด่น บัวศรี
3.นายถาวร สมาลีย์
4.นายจันทร์ โต๊ะสิงห์
5.นายพีระชัย วงษ์เลิศ
6.นายมอญ จำปาทิพย์
7.นายประสาน ขันติวงศ์
8.นายบุญเส็ง ชนะงาม

องค์ความรู้ :

องค์ความรู้เรื่องการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนโนนใหญ่ การตั้งกฎกติกา การรักษาป่าชุมชน เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชุมชนโนนใหญ่ องค์ความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในป่าชุมชนโนนใหญ่

2.จุดการเรียนรู้พลังงานทางเลือกชุมชน

"สิ่งที่เราทำช่วยเปลี่ยนแปลงพี่น้อง ช่วยให้เขาประหยัด มีความพอเพียง เพราะที่ผ่านมาค่าใช้จ่ายเรื่องเตาในแต่ละครัวเรือนมากมาย เป็นปัญหาในชุมชนมานานแล้ว นอกจากนี้การใช้ถ่านแบบเดิมก็ยังทำให้เกิดการล่มไม้ใหญ่จำนวนมาก เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายไม้เผาเตาดิน แต่เตาซุปเปอร์อังโล่ที่เราทำอยู่เราแค่เอากิ่งเล็กๆ เศษอะไรก็ได้ก็ติดไฟได้ง่าย เรียกได้ว่า ลดรายจ่ายก็ลด แต่หัวใจสำคัญคือ เรากำลังรักษาธรรมชาติ รักษาต้นไม้สีเขียวอยู่ด้วย"

พ่อสมเด่น บัวศรี

พลังงานทางเลือกชุมชน เกิดจากโครงการรักษ์ป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง ได้หนุนเสริมแนวคิดเรื่องการใช้พลังงานทดแทนโดยวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองให้เกิดประโยชน์

ในปี พ.ศ. 2553 จึงได้นำชาวบ้านไปอบรมให้ความรู้เรื่องเทคโนโลยีการปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่ที่ศูนย์เรียนรู้ด้านพลังงานตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จากนั้นเมื่อแกนนำได้ไปเรียนรู้กลับมาก็เริ่มพัฒนาฝึกฝน จนเกิดประสบการณ์ความรู้เรื่องการปั้นเตา และก่อตั้งเป็นทีมพลังงานชุมชนตำบลเสียวขึ้นในปี พ.ศ. 2554 และมีการระดมทุนจัดตั้งเป็นกองทุนพลังงาน รับสมัครสมาชิกกลุ่มปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่ ตำบลเสียว ทีมพลังงานมีการฝึกฝนพัฒนาทักษะ ลองผิดลองถูกจนได้สูตรการเตรียมดินสำหรับปั้นเป็นสูตรเฉพาะของตำบล และยังมีเทคนิคการปั้นเตา การเผาเตา และทำเสื้อเตาที่เกิดจากการคิดค้นด้วยตนเอง

“เราไปดูงานที่เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดูงานกันอยู่ 2 ครั้ง อย่างให้ผู้เฒ่าไป เราก็รู้จักถาม ขี้สงสัย ถามโน่นถามนี่ตลอด เช่น ดินมาจากไหน ดินชั้นไหนอย่างไร แช่น้ำอย่างไร กี่ชั่วโมง ผสมอย่างไร พอเรากลับมาเราก็เริ่มมาลงมือทำบ้างผสมผสานความรู้จากแหล่งเรียนรู้ และจากประสบการณ์เราที่ลองผิดลองถูก ทำไปทำมาเราก็เริ่มมาคุยกันเริ่มมาวิเคราะห์หาดินมาวิเคราะห์มาผสมหลายสัดส่วน เพื่อทดลองดู

จุดแข็งของเตาซุปเปอร์อั้งโล่ ตำบลเสียว อยู่ที่ฐานคิดของการตุ้มโฮมคนที่มีความสามารถมาช่วยกันทำ จุดเรียนรู้ของเราทำบนฐานกลุ่ม บนฐานการเรียนรู้ของคนในชุมชน นอกจากนี้เรายังผสมผสานความรู้จากจังหวัดร้อยเอ็ดที่ไปอบรมมากับคุณลักษณะแบบแม่พิมพ์ของพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแม่พิมพ์มหาสารคามนั้นความปล่องของตัวเตาและเส้าเตาจะลึกและใหญ่กว่าที่มีผลในเรื่องการจุดไฟ

พอทำไปแล้ว เราก็พบว่าเราทำได้ คนเอาไปใช้ก็บอกว่ามันดี จนในแต่ละหมู่ก็เริ่มมีการสั่งเตาเข้ามา มาเป็นร้อยเป็นพันใบ จนตอนหลังๆ ก็เริ่มอออกไปเป็นวิทยากรให้หลายพื้นที่ ตอนนี้ในกลุ่มมีสมาชิกผู้ลงหุ้น 20 กว่าคน และมีการขยายความรู้ไปที่ชุมชนบ้านหนองผือ เพราะการทำเตาซุปเปอร์อังโล่นั้นสามารถทำเป็นอาชีพได้ ประยัดฟืน ประหยัดแก๊ส เพราะปัจจุบันแก๊สราคา ถังละ 300 บาท แต่ถ้าซื้อถ่านราคาแค่ 100 บาท และเตาซุปเปอร์อั้งโล่นั้นยังให้ไฟแรง ใส่ถ่านแค่สองสามก้อนไฟก็แรงแล้ว”

การนำเสนอเตาซุปเปอร์อั้งโล่ ผ่านสื่อต่างๆ ผ่านคำบอกเล่าถึงประสิทธิภาพของการใช้ ทำให้ซุปเปอร์อั้งโล่เป็นที่รู้จักและต้องการใช้มากขึ้นจากคนในตำบลเสียวและตำบลข้างเคียง ความรู้ ทักษะ เทคนิค และภูมิปัญญาเรื่องการปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่ ถูกบูรณาการให้เข้ากับการเรียนการสอนของโรงเรียนจนพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นการปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่ โดย นักเรียนโรงเรียนบ้านเสียวได้มาร่วมเรียนรู้กับวิทยากรผู้รู้ นำความรู้ไปพัฒนาเป็นโครงงานทางวิชาการ เช่น โครงงานเตาคุณธรรม และอีกหลายโครงงาน

ปัจจุบันมีการขยายผลความรู้เรื่องเตาซุปเปอร์อั้งโล่ เพิ่มขึ้นอีก 1 จุด การเรียนรู้ที่ชุมชนต้นแบบวิถีพอเพียงบ้านหนองผือ โดยเห็นประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเสริมได้ในอนาคต

เตาเผาถ่านด้วยถัง 200 ลิตร

เตาเผาถ่านจากถัง 200 ลิตรเป็นเทคโนโลยีการผลิตถ่านอย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถสร้างได้ง่ายมีขนาดเหมาะสำหรับการผลิตถ่านใช้ในครัวเรือน สามารถเผาไม้ขนาดเล็กและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เป็นถ่านได้ใช้ระยะเวลาการเผาไม่นาน โดยใช้ถัง 200 ลิตรเป็นตัวเตา เตาประเภทนี้อาศัยความร้อนไล่ความชื้นในเนื้อไม้ที่อยู่ในเตา ทำให้ไม้กลายเป็นถ่าน หรือที่เรียกว่า **“กระบวนการคาร์บอนไนเซชั่น”** นอกจากนี้จากโครงสร้างที่มีลักษณะปิดทำให้สามารถควบคุมอากาศได้ จึงไม่มีการลุกติดไฟของเนื้อไม้ผลผลิตที่ได้จึงเป็นถ่านที่มีคุณภาพ ขี้เถ้าน้อย และผลพลอยได้จากกระบวนการเผาถ่านอีกอย่างหนึ่งคือ **“น้ำส้มควันไม้”** ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรมได้ด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเก็บน้ำส้มควันไม้จากการเผาถ่านมาใช้ประโยชน์ในการเกษตรได้อีกทางหนึ่งด้วย

“เมื่อก่อนเราเผาถ่านด้วยวิธีดั้งเดิม เรียกว่าเผาถ่านด้วยเตาผี ชาวบ้านจะตัดไม้ขนาดใหญ่ ตามหัวไร่ปลายนา หรือบางครั้งก็เข้าป่าไปหาไม้ตายมาเผาถ่าน เผาครั้งหนึ่งใช้เวลาประมาณ 2 อาทิตย์ ได้ถ่านประมาณ 20 กระสอบ เก็บไว้ใช้ได้ถึงช่วงหน้าทำนาครั้งต่อไป ขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้ของแต่ละครอบครัว แต่พอได้รับความรู้เรื่องเตาเผาถ่านด้วยถัง 200 ลิตร เมื่อปี 2552 ที่โครงการมาอบรมให้ ชาวบ้านก็เริ่มนำเศษไม้ เศษวัสดุเหลือใช้มาเผาให้เป็นถ่านเพื่อใช้ประกอบอาหาร พบว่าดีมาก ติดไฟง่าย ไม่เปลืองถ่าน การเผาก็มีขั้นตอนง่ายๆ ไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาแค่ 8 ชั่วโมงก็ได้ถ่านมาใช้แล้ว ที่สำคัญคือ เราได้ช่วยลดการตัดต้นไม้ใหญ่ลงไปได้เยอะมาก ประโยชน์ของน้ำส้มควันไม้ก็มีเยอะช่วยไล่แมลงได้ดี

ทุกวันนี้ ที่บ้านหนองผือ ชาวบ้านมารอคิวกันเพื่อเผาถ่านเป็นจำนวนมาก บางคนก็ให้สอนวิธีการเผา บางคนทำยังไม่เป็นก็ให้ช่วยเผาให้ รู้สึกดีใจที่ชาวบ้านเห็นประโยชน์ของเตาเผาถ่านและช่วยกันบอกต่อไปเรื่อยๆ”

พ่อสมหวัง กุลพัฒน์

ปัจจุบันมีการขยายผลในเรื่องเตาเผาถ่านจากถัง 200 ลิตร เป็น 21 ถัง และสร้างจุดเรียนรู้ได้ 2 จุดเพื่อการถ่ายทอดให้กับคนอื่น โดยผู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องพลังงานได้ คือ นายสวัสดิ์ สงผัด นายสมเด่นบัวศรี นายบุญมาก สมาลีย์ นายประสิทธิ์ จันทะนาม นายสมหวัง กุลพัฒน์ นายบุญศรี ชูเลิศ และนายมะลิ ชิณศรี

สถานที่ตั้ง/ ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 1 ตำบลเสียว
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

เบอร์โทรศัพท์ : 083 - 3657672

ชื่อผู้รู้/วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ :
1.นายสวัสดิ์ สงผัด ตำแหน่ง หัวหน้าทีมพลังงานตำบลเสียว
2.นายสมเด่น บัวศรี
3.นายบุญมาก สมาลีย์
4.นายประสิทธิ์ จันทะนาม
5.นายสมหวัง กุลพัฒน์
6.นายบุญศรี ชูเลิศ
7.นายมะลิ ชิณศรี

องค์ความรู้ :
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเตาซุปเปอร์อั้งโล่
- การเตรียมดิน การทดสอบดิน
- การขึ้นรูปเตา
- การเผาเตา
- การทำเสื้อเตา
- การใส่เสื้อเตา

ความรู้เรื่องเทคนิคเรื่องการปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่

องค์ความรู้เชิงเทคนิค : การหมักดิน ดินที่นำมาปั้นเตาต้องเป็นดินเหนียวริมขอบสระน้ำ หรือ ที่นามีดินร่วนปนทรายน้อย เมื่อนำดินต้องตากให้แห้งก่อนบดให้ละเอียดแล้วนำไปร่อนเพื่อเอาเศษไม้ เศษกรด หินทรายเล็กๆ ออกให้หมด หมักดินไว้ ประมาณ 72 ชั่วโมง ดินกับน้ำจะเข้ากัน จะมีความนุ่นเมื่อนำไปผสมกับแกลบดำเพื่อขึ้นรูปเตา จะได้ เตาที่มีเนื้อดินเนียนละเอียดสวยงาม

3.จุดการเรียนรู้ งานบุญประเพณีปลอดเหล้าและคนต้นแบบ

"จริงๆ แล้ว เรื่องอบายมุขเป็นปัญหามาตลอด ชาวบ้านถือว่าการกินเหล้า การเล่นการพนันนั้นเป็นเรื่องธรรมดา เวลามางานศพก็ถือว่างานศพเป็นงาน กินฟรี หรืองานบุญต่างๆ หนุ่มๆ ไปร่วมงาน เจ้าภาพก็ต้องหาเหล้ายา ปลาปิ้งมาให้กิน พองานไหนเจ้าภาพไม่พร้อม คนไปงานก็ไปน้อย กลายเป็นค่าใช้จ่ายเป็นความฟุ่มเฟือยที่ไม่ส่งเสริมสุขภาพคนในชุมชนเลย

ตอนนี้ คนที่ไม่ดื่มเหล้า เขาว่าเป็นคนแปลก เป็น เรื่องแปลก แต่คนดื่มเหล้าถือว่าเป็นเรื่องปกติของสังคม ดังนั้นสิ่งที่คิดฝันจริงๆ คืออยากจะทำให้การดื่มเหล้ากลายเป็นเรื่องแปลก คนดื่มเหล้าก็เป็นคนแปลก แต่คนที่ไม่ดื่มเหล้านั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติ"

พ่อวิไล ราชเจริญ

รากเหง้าของปัญหาเรื่องสุขภาพและเศรษฐกิจครัวเรือนนั้น ล้วนเกี่ยวพันกับเรื่องอบายมุขและของมึนเมาทั้งสิ้น จากจุดเริ่มดังกล่าวทำให้ตำบลเสียวได้ชักชวนพี่น้องอีก 4 ตำบลในอำเภอ มาร่วมกันทำโครงการงดเหล้า ลดอบายมุขต่างๆ ซึ่งทุกตำบลต่างก็เล็งเห็นปัญหาร่วมกัน ทำให้เกิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของคน ทั้งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้ชื่อเรียกว่า **“เครือข่ายสุขภาวะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ”** โดยในปี พ.ศ.2549 แกนนำชุมชน ผู้นำทั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยน และเสนอแนวทางแก้ไข พัฒนาโครงการสุขภาวะตำบลเสียว ภายใต้การสนับสนุนจาก สสส.ที่ต่อมาได้ขยายภาพการทำงานจากระดับตำบลมาสู่ การทำงานอย่างเชื่อมโยงทั้งอำเภอ ในนามโครงการสุขภาวะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ประกอบด้วย 5 ตำบล คือ ตำบลโดด ตำบลเสียว ตำบลหนองม้า ตำบลผือใหญ่ และตำบลอีเซ

โดยมีจุดมุ่งเน้นในการทำงานร่วมกัน คือ การงดเหล้าในงานบุญต่างๆ 6 งาน ได้แก่ งานบุญประเพณี งานวัด งานศพ งานบุญกฐิน งานบุญอุทิศโรงเรียน และอื่นๆ ตามที่ชุมชนเห็นสมควร จนเกิดรูปธรรมคนต้นแบบ และงานบุญประเพณีปลอดเหล้าต้นแบบ ที่สามารถยืนยันได้ว่า การงดเหล้าทำให้ประหยัดรายจ่ายในครัวเรือนได้จริงๆ

ที่ต่อมาเมื่อโครงการรักษ์ป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียงได้เข้ามาหนุนเสริมกระบวนการพัฒนากลไก ก็ทำให้เกิดการเชื่อมโยงบูรณาการงานปลอดเหล้ากับฐานคิดเรื่องวิถีพอเพียงให้ครัวเรือนอาสาได้ร่วมตระหนักและเห็นความสำคัญของการทำงานปลอดเหล้า โดยร่วมลด ละ เลิก เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในครัวเรือนของตน จนหลายครัวเรือนร่วมประกาศเจตนารมณ์ปลอดเหล้า และทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือนตนเองได้

ประกาศเจตนารมณ
“งานบุญประเพณีปลอดเหล้า” ตำบลเสียว

เงินพ่อ..ลงขวดเหล้า
ใคร ! จะซื้อกับข้าวให้หนู

กินเหล้าไปทำบุญ...
แล้วคุณจะได้อะไร
เลี้ยงเหล้าในงานบุญ = บาป

สถานที่ตั้ง/ ที่อยู่ : บ้านเสียวหมู่ที่ 1 ตำบลเสียว
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

เบอร์โทรศัพท์ : 081 – 9236497

ชื่อผู้รู้/วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ :
1.นายวิไล ราชเจริญ ตำแหน่ง ประธานเครือข่ายสุขภาวะตำบลเสียว
2.นายจันทร์ โต๊ะสิงห์
3.นายเรือง สงผัด

องค์ความรู้ :
- หลักคิดที่มา สภาพปัญหาของชุมชนก่อนที่จะทำงานปลอดเหล้า
- กระบวนการพัฒนาจนเป็นงานบุญประเพณีปลอดเหล้า
- บุคคลต้นแบบปลอดเหล้า
- การใช้ระบบวัฒนธรรมชุมชน ความเป็นเครือญาติพี่น้อง
- การเคารพนับถือผู้อาวุโส มาช่วยในการจัดระเบียบชุมชนในการดื่มเหล้าและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- การเลือกสถานที่ในการจัดงาน เช่น วัด สถานศึกษา ศาลาประชาคมหมู่บ้าน
- การติดป้ายคำประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันของตำบล

4.จุดเรียนรู้สมุนไพรภูมิปัญญาท้องถิ่น

“ต้นไม้ทุกต้นเป็นสมุนไพรหมด ไม่ว่าจะขึ้นในป่า ขึ้นตามบ้านก็ตาม หากรู้จักว่าต้นอะไร สรรพคุณอย่างไร รู้วิธีการนำมาใช้ รักษาโรคได้ทั้งนั้น”

พ่อใหญ่ถาวร สมาลีย์

20฿ ย่านางแดง
• ขับสารพิษ
• แก้กินของผิด
• ลดไขมัน
รางจืด 20.-
• ถอนพิษ
เมื่อเมา
• แก้กินของผิด
• แก้เมาเหล้า

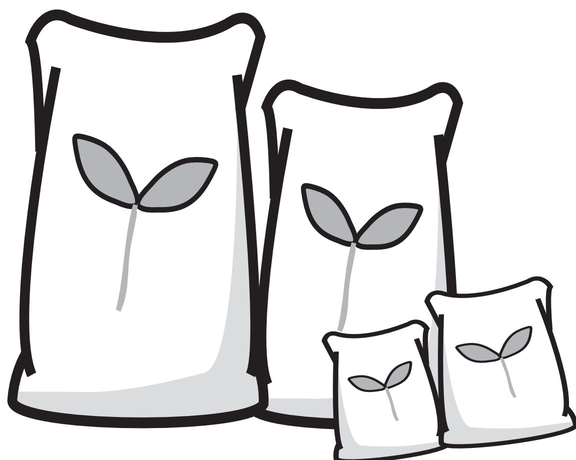

สาวน้อยตกเตียง
บำรุงร่างกาย
บำรุงธาตุ
บำรุงกำหนัด
บำรุงประสาท
แก้ปวดเมื่อย

การรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยพืชสมุนไพรนับเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สั่งสมสืบทอดกันต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น ไม่เพียงแต่นำมาบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยเท่านั้น หากแต่การใช้สมุนไพรของคนตำบลเสียวยังเน้นที่การดำรงชีวิตประจำวันที่หันมาใช้สมุนไพรเพื่อการพึ่งพาตนเอง การจัดการดูแลป่าชุมชนโนนใหญ่ เป็นอีกหนึ่งความสำคัญที่มีการสืบทอดความรู้ทางภูมิปัญญาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรค ชาวบ้านและปราชญ์ผู้รู้ได้เข้าไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ทั้งหาอยู่หากิน เก็บของป่า รวมทั้งการรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยพืชผักสมุนไพร ป่านี้จึงเสมือนหนึ่งเป็น ตู้ยาสามัญประจำบ้าน ของคนตำบลเสียว ที่อุดมไปด้วยสมุนไพรนานาชนิด

การได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องสมุนไพร จากปราชญ์ผู้รู้ในสมัยก่อนที่สืบทอดต่อกันมา ชาวบ้านเห็นคุณค่าของสมุนไพร จึงเกิดการรวบรวมข้อมูลความรู้ด้านสมุนไพรกว่า 80 ชนิด และนำมาปรุงเป็นยาเพื่อรักษาโรคและเป็นยาบำรุงกำลัง จนก่อเกิดจุดเรียนรู้สมุนไพรที่เชื่อมโยงการใช้โยชน์จากป่าชุมชนโนนใหญ่ รวบรวมองค์ความรู้ด้านสมุนไพรภูมิปัญญาไว้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนตำบลเสียว

พ่อถาวร สมาลีย์ เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้ด้านสมุนไพรได้รวบรวบสูตรการปรุงยาสมุนไพรมากกว่า 150 สูตร เริ่มตั้งแต่สูตรการบำรุงอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย สูตรการรักษาโรคทุกชนิด จนถึงสูตรยาแก้อาการผิดสำแดงต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำสมุนไพรมาปรับใช้ในวิถีเกษตรกรรมด้วยการทำนาปลอดสารพิษ การทำน้ำหมักจากสมุนไพรหลายชนิดที่เป็นตัวยาในการบำรุงดิน บำรุงนาข้าว สารไล่มด ไล่แมลงด้วย

5.จุดเรียนรู้โรงปุ๋ยชุมชน

“เกษตรกรต้องพึ่งปุ๋ยเคมี ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ต้นไม้ คนและสัตว์ และยังเกิดรายจ่ายมากมายในการผลิต การจัดตั้งกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ โรงปุ๋ยจึงเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามสร้างความเข้าใจให้คนในชุมชนลดละเลิกการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตพืชผลการเกษตร โดยไม่ใช่การลดละเลิกทันทีทันใด แต่เป็นการลดปริมาณการใช้ เรียกว่าเราค่อยๆ สร้างกระบวนการเรียนรู้ ค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป”

แม่บัวพันธ์ คงช่วย

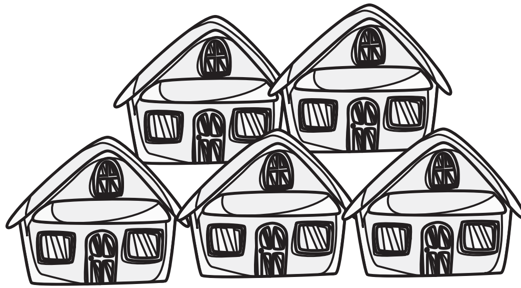

จากการไปเรียนรู้ดูงานที่อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบกับภาระรายจ่ายการลงทุนในการผลิตการเกษตรที่เพิ่มมากขึ้น และการใช้ปุ๋ยเคมีที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านบ้านสามขา มีความคิดที่จะรวมตัวกันจัดตั้งโรงปุ๋ยชุมชน แต่ในตอนแรกนั้นยังไม่มีการรวมตัว อาศัยว่าชาวบ้านมาช่วยกัน มาลงแรงกัน มีการจัดการเอางบไปซื้อวัตถุดิบ เอามูลสัตว์ไปสิบถุงก็มาคืนสืบถุงโดยทำในลักษณะนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 จนกระทั่งปี พ.ศ.2551 ทางเกษตรอำเภอจึงมีข้อมูลแบบฟอร์มหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงปุ๋ยมาแจ้งแก่ชาวบ้าน ชุมชนจึงได้จัดประชาคมหมู่บ้านจนได้ข้อสรุปร่วมกันในการจัดตั้งโรงปุ๋ย โดยทำปุ๋ยที่ผสมผสานมูลสัตว์ขี้วัวขี้ควายไก่กับหัวปุ๋ยน้ำหมักและยูเรียในสัดส่วนที่พอดีไม่มากจนเกินไปซึ่งช่วยให้ลดรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบทำให้ต่อมามีการขยายผลเปิดโอกาสให้คนเข้ามามีส่วนร่วม เปิดรับการลงหุ้น โดยคนที่จะใช้ปุ๋ยเป็นคนในชุมชนไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก

เมื่อโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามา ก็ได้หนุนเสริมกลุ่มโรงปุ๋ย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามกลุ่ม มีคนเข้ามาเรียนรู้ ดูงาน สมาชิก คนในชุมชนเปิดกว้างและแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น มีการจัดหลักสูตร และการไปดูงานข้ามพื้นที่ ทำให้ได้เห็นความรู้ใหม่ๆ ที่จะนำมาพัฒนาปรับปรุงให้การบริหารจัดการกลุ่มมีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น

“การทำโรงปุ๋ยของเรา เราเรียนรู้ตลอด อย่างทุกวันนี้ เราก็ยังมีคำถามว่าที่เราทำสูตรอย่างนี้ มันถูกไหม ได้ผลดีหรือยัง ที่พบว่าเรายังอยากพัฒนาให้มากกว่านี้ เราอยากหาวิธีการที่จะเพิ่มเติมความรู้ วันนี้ก็ยังมีชาวบ้านที่ใช้ปุ๋ยเคมีล้วนๆ อยู่ แต่ก็พบว่า ชาวบ้านจำนวนไม่น้อยลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงในหมู่บ้านโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์กึ่งเคมีที่เราผลิต”

6.จุดการเรียนรู้ ชุมชนต้นแบบวิถีพอเพียง

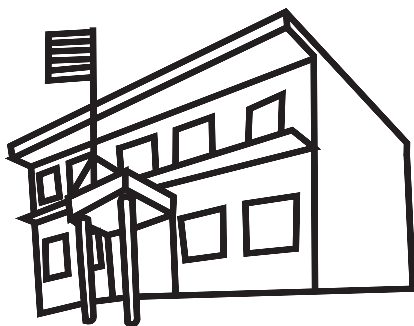
ชุมชนต้นแบบวิถีพอเพียงเป็นอีกหนึ่งในแผนการทำงานของโครงการรักษ์ป่าฯ ของตำบลเสียว ที่ในการขับเคลื่อนงานระดับหมู่บ้านนั้นจะหนุนเสริมการพัฒนาให้เกิดเป็นหมู่บ้านต้นแบบวิถีพอเพียง ตำบลเสียวคัดเลือกหมู่บ้านหนองผือ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีหมู่บ้านรวมกัน 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ 8 หนองผือ หมู่ 12 หนองผือ และหมู่ 14 หนองผือบูรพา มีครัวเรือนสมัครใจเข้าร่วมทั้งหมู่บ้าน ชุมชนหนองผือส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่มีลักษณะทางเครือญาติ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กูย มีลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกูย จุดแข็งของการร่วมหนุนเสริมพัฒนาให้เกิดชุมชนต้นแบบวิถีพอเพียง คือ ความสามัคคี การเชื่อฟังผู้นำของชาวบ้าน ภาษากูย เรียกว่า **“แอร์”** คือ ว่าไงว่าตามกัน

โครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง :
เตาเผาถ่าน 200 ลิตร เป็นเทคโนโลยีการผลิตถ่านอย่างมีประสิทธิภาพ
ที่สามารถสร้างได้ง่าย มีขนาดเหมาะสำหรับการผลิตถ่านใช้ในครัวเรือน
สามารถเผาไม้เล็กและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เป็นถ่านได้

ช่วงแรกของการพัฒนาแกนนำชาวบ้านได้มาร่วมกันวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ของชุมชน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และจุดยืนของคำว่าต้นแบบแบบคนหนองผือ เกิดแผนการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบวิถีพอเพียง โดยมีกรอบในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ว่าต้องเป็นหมู่บ้านที่มีสิ่งแวดล้อมสะอาด ถนนสะอาด บ้านสะอาด ถนนสวยงามเป็นระเบียบ ด้านเกษตรวิถีพอเพียง หมู่บ้านต้องมีอยู่มีกิน มีการปลูกพืชผลกิน "ยกป่ามาไว้สวนยกสวนมาไว้บ้าน" ลดการใช้สารเคมี เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มากขึ้น ด้านพลังงานทดแทน ให้มีการรณรงค์การใช้เตาเผาถ่านด้วยถัง 200 ลิตร เตาซุปเปอร์อั้งโล่ และบ่อหมักแก๊สชีวภาพ ลดการใช้ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็น ด้านการทำบัญชีครัวเรือน ให้มีการทำเพื่อรู้จด รู้จ่าย ทั้งหมู่บ้านแล้วนำมาช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของการลงบัญชีและช่วยกันวิเคราะห์รายจ่ายที่ไม่จำเป็นสำหรับครอบครัว ด้านสุขภาพของชุมชน ให้มีการออกกำลังกายของผู้สูงอายุและตรวจสุขภาพประจำปีในระดับหมู่บ้านโดยการประสานความร่วมมือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลเสียว ส่วนประเด็นวัฒนธรรมของชุมชน เน้นที่วัฒนธรรมการใส่บาตรตอนเช้าร่วมกันของพ่อ แม่ และ ลูกแต่ละครอบครัว การแต่งกายเข้าวัดเน้นชุดขาวเพื่อความบริสุทธิ์และความสวยงามของชุมชน กิจกรรมตอนเย็นในครอบครัว จัดให้มีการกินข้าวร่วมพา แต่เน้นไปที่การสอนลูก สอนหลานให้เป็นคนมีคุณธรรม ด้านกลไกระดับหมู่บ้านมีการพูดคุยกัน มีคณะกรรมการชุมชนที่เข้าร่วมภายใต้แผนพัฒนาที่บูรณาการร่วมกัน

จากการมีต้นทุนทางสังคมเดิมที่ดี มีการใช้วัฒนธรรมชุมชนในการทำงานร่วมกัน และชุมชนมีความพร้อมและความเข้าใจในหลักคิดของวิถีพอเพียง ทำให้ชุมชนบ้านหนองผือเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่กำลังพัฒนาตัวเองให้เป็นชุมชนวิถีพอเพียงอย่างสมบูรณ์แบบ

7.จุดเรียนรู้โรงเรียนวิถีพอเพียง

โครงการรักษ์ป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียงได้หนุนเสริมหลักคิดเรื่องความพอเพียงสู่โรงเรียน ให้นักเรียนได้ร่วมเรียนรู้ แนวคิด เทคนิคและวิธีการปฏิบัติตนเองไปสู่ความพอเพียง พร้อมกับการทำหลักสูตรท้องถิ่นต่างๆ โดยโรงเรียนบ้านหนองผือได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำปุ๋ยหมัก บ่อหมักแก๊สชีวภาพ เตาเผาถ่านด้วยถัง 200 ลิตร และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย ส่งผลให้นักเรียนได้รู้จักการพึ่งพาตนเอง รู้จักช่วยเหลือผู้ปกครอง ประหยัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

“โรงเรียนวิถีพอเพียงเป็นการต่อยอดจากจุดเรียนรู้ชุมชนวิถีพอเพียง โดยเริ่มต้นจากโครงการรักษ์ป่าฯ ได้มาทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองผือ ซึ่งโรงเรียนหนองผือนัhนตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีการขับเคลื่อนเรื่องหมู่บ้านวิถีพอเพียง ทำให้เล็งเห็นถึงการเชื่อมโยงกัน โรงเรียนวิถีพอเพียงจึงได้นำหลักสูตรวิถีพอเพียงไปสอนในโรงเรียน เรียกว่า ไม่ใช่แค่สอนเนื้อหาเท่านั้น แต่สอนโดยการให้เด็กนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วย”

สถานที่ตั้ง/ ที่อยู่ : โรงเรียนบ้านหนองผือ ตำบลเสียว
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

เบอร์โทรศัพท์ : 081-718-8347

ชื่อผู้รู้/วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ :
1.นายสุริยงค์ บุรมย์
2.นางนันทยา ศุภาลักษณ์

8.จุดเรียนรู้ศูนย์คุณธรรม

“ที่ผ่านมาเราทำเรื่องคุณธรรม นอกจากวัดแล้ว เราคิดว่าน่าจะมีพื้นที่ที่จะบอกได้ว่าเป็นจุดกลางของคุณธรรมของชุมชน ในปี พ.ศ.2550 จุดเรียนรู้ศูนย์คุณธรรมจึงเกิดขึ้น”

จากพื้นที่ป่าช้าเก่าและชาวบ้านช่วยกันซื้อที่ดินสมทบให้กลายเป็นที่ตั้งของสวนป่าสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติ บ้านหนองพระ กลายเป็นจุดเรียนรู้เรื่องคุณธรรม ด้วยมุ่งหวังเพื่อจะฝึกอบรมจิตใจของพี่น้องคนตำบลเสียว

โดยในศูนย์คุณธรรม มีพระสุทิน กิติวรรณโณ เป็นหลักคอยดูแลศูนย์คุณธรรมแห่งนี้ และมีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการปริวาสกรรมประจำทุกปี กิจกรรมพาลูกจูงหลานเข้าวัดของโรงเรียนบ้าน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเชิงคุณธรรม
ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ
จ.ศรีสะเกษ

เสียว กิจกรรมครอบครัวอบอุ่นของชาวบ้านหนองพระที่พ่อ แม่ จะพาลูกหลานมาทำกิจกรรมร่วมกันพัฒนาสวนป่าสมุนไพร เช่น การปลูกสมุนไพรชนิดต่างๆ ให้เป็นการศึกษาเรียนรู้ การทำความสะอาด รวมถึงการสวดมนต์ตอนเย็นในวันพระของชาวบ้านหนองพระที่ศูนย์คุณธรรมแห่งนี้

จากกิจกรรมที่ได้ร่วมบ่มเพาะจิตใจของคนตำบลเสียว ศูนย์คุณธรรมแห่งนี้ จึงกลายเป็นศูนย์รวมการพัฒนาจิตใจอีกแห่งหนึ่งของคนตำบลเสียว และยังคงถ่ายทอดแนวคิดด้านความมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางของพระพุทธศาสนา และการรู้จักพึ่งพาตนเองด้วยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับชาวบ้านในชุมชนด้วย

สถานที่ตั้ง/ ที่อยู่ : สวนป่าสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติ บ้านหนองพระ หมู่ที่ 7 ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

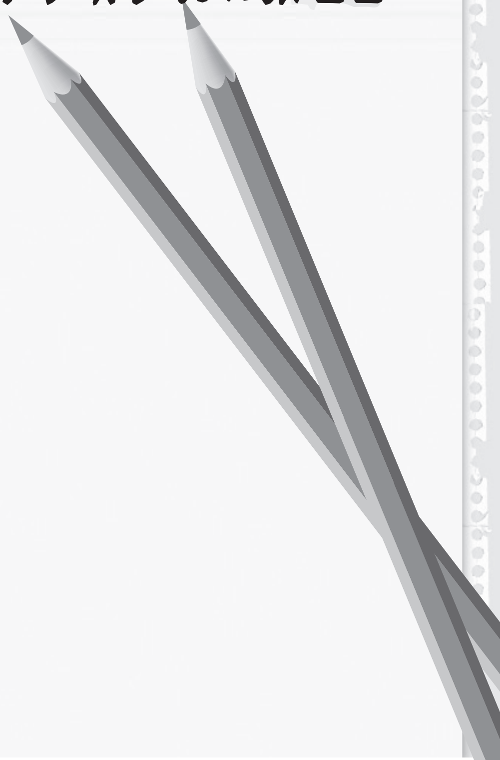
เบอร์โทรศัพท์ : 086 - 2538761

ชื่อผู้รู้/วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ :
1.พระสุทิน กิติวรรณโณ
2.นายสมเด่น บัวศรี
3.นายวิไล ราชเจริญ

การประชุมวิพากษ์
สูตร
ถิ่นป่าชุมชนโนนใหญ่
ป่าชุมชนโนนใหญ่...
ป่าใหญ่ของชีวิต

ขอเชิญท่าน
พบกับ
ฮิมโขง on tour
วิถีพอเพียง
ชม นิทรรศการวิถีพอเพียง
เสวนาแลกเปลี่ยนคนพอเพียง
ของดีโซนฮิมโขง
วัฒนธรรมอีสานบ้านเฮา
5 ธค.54 ต.ป่าก่อ
8 ธค.54 ต.เสียว
11-12 ธค.54

คนต้นแบบ วิถีพอเพียง :
ทัศนคติน่าหน้า หัวใจผลักดัน
ลงมือทำ นำสู่ผลสำเร็จต้นแบบ

“คน” เป็นฐานทรัพยากรสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชุมชนตำบลเสียว นับตั้งแต่เริ่มกระบวนการพัฒนาชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ นับเป็นฐานพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสร้างพลังของชุมชน องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของเหล่าผู้เฒ่าเป็นต้นทุนสำคัญสำหรับชุมชน ที่เชื่อมประสานกับแกนนำวัยกลางคน ที่เป็นตัวจักรในการขับเคลื่อนงานพัฒนาต่างๆ ของชุมชน เชื่อมร้อยความรู้ของชุมชนกับความรู้ภายนอกผ่านการหนุนเสริมจากภาคีเครือข่าย และคนรุ่นที่สามอย่างเด็กเยาวชน ที่ชาวชุมชนเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จนเกิดภาพการขับเคลื่อนเชื่อมโยงงาน 3 วัย

กระบวนการทำงานเช่นนี้ทำให้เกิดการขยายฐาน สร้างคนได้หลากหลายและเข้าถึงชาวชุมชนในทุกระดับ จากระดับหมู่บ้าน แกนนำหลายคนขยับไปสู่การเรียนรู้ข้ามตำบล ข้ามอำเภอ และข้ามจังหวัด เกิดการบ่มเพาะผ่านคนต้นแบบ ที่เป็นคนรุ่นผู้เฒ่าผู้แก่และคนวัยกลางคน เกิดการส่งต่อความคิด ความเชื่อระหว่างรุ่นสู่รุ่น เกิดเป็นความเข้มแข็งด้วยความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ได้ทำในสิ่งที่ถนัด สนใจ ทำให้แกนนำเหล่านี้สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยตลอด จนกลายเป็นคนต้นแบบที่ขยายผลทั้งความคิด ทัศนคติและปฏิบัติการสำหรับคนอื่นๆ ในชุมชนได้

พ่อใหญ่สมัย ราชเจริญ

ประธานป่าชุมชนโนนใหญ่
บ้านเลขที่ 2 บ้านหนองโน หมู่ที่ 3
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

"ถ้าพ่อตายไปใครจะดูแล ถ้าไม่มีลูกหลานสืบทอดต่อ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องสร้างคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลป่า"

คนต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แกนนำคนสำคัญของชุมชนที่ลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อปกปักษ์รักษาผืนป่าโนนใหญ่ จนวันนี้ป่าชุมชนโนนใหญ่กลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง เกิดการขยายผล เพาะหว่านความรักษ์สิ่งแวดล้อมในใจคนตำบลเสียว จนเกิดการจัดการผืนป่าชุมชนโคกเพชร

คนต้นแบบ ผู้อุทิศชีวิตและมุ่งมั่นที่จะดูแลผืนป่า พร้อมๆ กับความหวังว่าลูกหลานคนตำบลเสียว จะเติบโตและร่วมเป็นพลังในการรักษาดูแลฐานทรัพยากรฐานชีวิตผืนนี้

“ป่าชุมชนโนนใหญ่ มีความสำคัญกับชีวิตเรามากๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย สมัยพ่อยังเด็ก พ่อเห็นพ่อพ่อเฒ่าแม่เฒ่าอยู่กับป่า พึ่งพิงป่า ขุดมันขุดกลอย หาของป่าเล็กๆ น้อยๆ เขาอยู่กันด้วยความถ้อยทีถ้อยอาศัย สำหรับพ่อแล้วป่าคือแหล่งอาหารของชาวบ้าน ที่ๆ ให้ชาวบ้านได้พึ่งพิง

ตอนนั้นที่มีการคัดค้านเรื่องสัมปทาน เรามองว่าหากเขาได้สัมปทานไป โอกาสที่ป่าจะเสื่อมโทรมก็มีมากมาย และป่าที่ชุมชนพึ่งพิงพึ่งพาก็จะหายไป ดังนั้นชาวบ้านจะปรึกษากัน ร่วมกันต่อสู้ คัดค้าน ที่เราลุกขึ้นมาต่อสู้ เพราะเราเชื่อว่า คนแต่ละคน คนทุกคน คือส่วนสำคัญในการรักษาดูแลป่า เพราะทุกคนเป็นเจ้าของ เป็นผู้ใช้ประโยชน์ การรักษาดูแลป่าจึงเป็นสิ่งที่เราควรทำ

เรารักษาดูแล มีเครือข่าย มีกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนโนนใหญ่ เราทำมาตลอด พอโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามาหนุนเสริมความรู้ ก็ทำให้การจัดการป่าของเราเข้มข้นมากขึ้นทำให้คนได้มีวงคุยกันเดือนละครั้งคนก็เข้าใจเรื่องป่ามากขึ้นและเกิดการขยายการจัดการป่าไปอีกเกิดการทำป่าชุมชนโคกเพชร

ถามว่า เราจะรักษาเพื่ออะไร การรักษาป่าก็คือการรักษาอาหารของชุมชน มันคือการดูแลรักษาบ้านของเรา รักษาวิถีของเรา สมัยก่อนคนตำบลเสียวตั้งแต่บรรพบุรุษ เราถ้อยทีถ้อยอาศัยเป็นพี่เป็นน้องกัน เราหาอยู่กินจากบ้าน นี่เป็นความพอเพียงในแบบคนตำบลเสียว แต่สังคมที่เปลี่ยนไป ความเจริญมา ความเสื่อมมา ดังนั้นอย่างน้อยที่สุดเราต้องร่วมมือกัน อยากให้ลูกให้หลานเห็นคุณค่าของป่า คุณค่าของวิถีวัฒนธรรม ป่าชุมชนโนนใหญ่จึงเป็นห้องเรียนที่จะสร้างความเข้าใจให้กับลูกหลาน เราประสานทุกความร่วมมือประสานโรงเรียน ประสานหน่วยงาน เพื่อที่จะสืบสานเจตนารมณ์ในการรักษาป่าให้คงอยู่กับลูกกับหลานคนเสียวต่อไป”

พ่อกำนันสมเด่น บัวศรี
บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 7 บ้านหนองพระ
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

"หัวใจสำคัญของงานคือผู้นำ ถ้าผู้นำอยู่ได้ ชาวบ้านก็อยู่ได้ ดังนั้น จะเริ่มต้นทำเรื่องอะไร ผู้นำต้องทำก่อน ต้องหยุดก่อน ผู้นำทำเป็นตัวอย่าง ผู้นำที่เข้าใจในปัญหา ปัญหาที่เป็นจะแก้ ว่าจะแก้อย่างไร แนวทางไหน ผู้นำต้องเริ่มก่อน ผู้นำที่ดี ศรัทธาความเชื่อถือจะก่อเกิดและคนในชุมชนก็จะทำตามเอง

สำหรับตัวเองแล้ว มันเป็นความประทับใจ เป็นความรู้สึกของเราที่อยู่ในสังคม และได้ทำอะไรเพื่อสังคม เพื่อคนอื่น เป็นความสุขที่ได้ทำ ทำไปเราเองก็เกิดการเรียนรู้กับตัวเองว่า เมื่อวันที่สิ่งที่เราลงมือทำนั้นเกิดดอกผลขึ้นมาแล้วนั้น เรามีความสุขเหลือเกิน ไม่ใช่แค่มองแค่ครอบครัว หรือตัวเราเองแต่ต้องคิด และมองสังคม มองบ้านเมืองด้วย เพราะหากสังคมเดือดร้อน เราก็เดือดร้อนด้วยเช่นกัน”

อดีตกำนันคนกล้าแห่งตำบลเสียว คนต้นแบบด้านการพัฒนาชุมชนที่ทุ่มเททั้งชีวิตไปกับงานพัฒนาชุมชน ที่แม้ว่าจะเกษียณอายุแล้ว แต่พ่อกำนันสมเด่นก็ยังทำทั้งงานราษฎร์ งานหลวงอย่างแข็งขัน ด้วยความเชื่อมั่นว่า การเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงต้องก่อเกิดจากการมีตัวอย่าง มีต้นแบบที่ดี และหากต้องการสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข อยู่บนวิถีพอเพียง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ผู้นำต้องเริ่มต้นลงมือทำก่อนเพื่อเป็นต้นแบบสำหรับลูกบ้านในการปฏิบัติตาม และผลตอบแทนที่จะได้รับก็คือ ความสุข และความภาคภูมิใจที่ได้ลงมือทำ

“ชีวิตโชกโชนมาก ไปเป็นทหารที่เวียดนามที่ลาว ตอนเป็นทหารเราเห็นปัญหา เห็นสภาพของประเทศต่างๆ พอกลับมาเมืองไทย เราก็คิดว่าเราอยากจะทำประโยชน์ให้กับบ้านกับชุมชนของเรา จะได้ไม่เป็นเหมือนสภาพปัญหาที่เราพบเห็นมา ทั้งประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์การทำงาน และความรู้จากประเทศต่างๆ ที่เราครูพักลักจำ เรียนรู้เก็บเกี่ยวมา ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้เราเกิดแนวคิดพัฒนาเรื่องต่างๆ

พอกลับมา จึงเริ่มต้นทำสิ่งที่อยากทำ เริ่มตั้งแต่เข้าทำงานในสภาตำบล และจากนั้นก็เสนอตัวทำงานเป็นผู้นำชุมชนมาโดยตลอด ทำงานพัฒนามีส่วนร่วมกับชุมชนมาตลอด นับตั้งแต่การต่อสู้เรื่องการก่อตั้งอำเภอ การต่อสู้เรื่องโรงเรียน ป่าชุมชน จนปัจจุบันก็ยังทำงานพัฒนาอยู่ไม่ห่างหาย สิ่งที่เราคาดหวังอยากให้เกิดนั้น คือ เราอยากเห็นการรวมตัวกันของคนในตำบล ในชุมชน อยากให้เขาเข้ามามีส่วนร่วนในการพัฒนาชุมชน เห็นพลังของตนเอง และที่สำคัญ อยากให้พี่น้องรู้ตัว รู้ตนเอง รู้ว่าเราคือใคร ชุมชนเราเป็นอย่างไร หมู่บ้านเราเป็นอย่างไร พี่น้องเจอกันยิ้มใส่กัน เกิดปัญหาไกล่เกลี่ยรอมชอม อยู่ร่วมกันอย่างที่เราเตือนเราห้ามกันได้ เกิดการพัฒนาชุมชน พึ่งพาตนเอง อยู่ร่วมกันอย่างให้ได้รู้ ได้เห็น ให้ได้เป็น และให้ได้ไปลงมือทำจริงๆ”

พ่อใหญ่ถาวร สมาลีย์

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2
บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 2 บ้านเสียว
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

"การใช้สมุนไพรเป็นวิถีพอเพียงอย่างหนึ่งเพราะอะไรก็เพราะการใช้สมุนไพรนั้นช่วยลดรายจ่ายในการรักษาพยาบาล และเป็นการพึ่งพิงธรรมชาติใกล้ตัว ปลอดภัย ยาสมุนไพรที่เรากินรักษาอาการก็ไม่มีการตกค้างในร่างกาย จะอาการปวด อาการคัน ผื่นแผล อาการประจำตัวโรคหนักก็มีสมุนไพรที่รักษาบรรเทาได้"

คนต้นแบบปราชญ์ชุมชนด้านสมุนไพรที่ใช้สมุนไพรรักษาดูแลสุขภาพตัวเองและครอบครัวมาตลอด ผู้นำชุมชนที่เริ่มต้นลงมือทำเพื่อเป็นต้นแบบ ตัวอย่างสำหรับลูกบ้าน ทั้งในด้านการใช้สมุนไพรรักษาพยาบาล การพึ่งพาตนเอง ปลูกพืชผักในกระถางลอยฟ้า

“ความรู้สมุนไพรเรียนรู้มาตั้งแต่เด็กแล้วตอนเด็กๆปู่มักสอนว่าต้นไม้ต้นนี้แก้อะไรใช้อะไร เราก็ฟังไปเรื่อยก็ยังไม่เข้าใจ พอโตหน่อยเราก็เข้าป่าไปกับพ่อแม่ ไปกับผู้ใหญ่ ก็เห็นเขาใช้ประโยชน์จากต้นไม้พืชผักต่างๆ ในป่า เราก็เรียนรู้จำมาเรื่อยๆ

จนไปบวช ช่วงที่บวชก็เรียนรู้ตำรา หนังสือมากมาย ตำราที่เราสนใจคือใบลานเกี่ยวกับสมุนไพร มีสรรพคุณ การใช้ประโยชน์บอกชัดเจน จากเดิมที่เคยก็มีความรู้เพิ่มมากขึ้น จนมีครอบครัวถึงได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรจริงๆ เริ่มมีการรักษาอาการเจ็บไข้ได้ป่วย

จริงๆ แล้ว พืชสมุนไพรต่างๆ ก็คือยาแผนโบราณ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นสมุนไพร ความรู้เหล่านี้ก็มีการจดบันทึกไว้ เขียนไว้ เราก็ศึกษา พอเราเริ่มนำสมุนไพรมารักษาได้ แล้วคนหายเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีคนเข้ามาให้รักษาเพิ่มขึ้น

อย่างป่าโนนใหญ่ ที่เราสำรวจพบมีพืชสมุนไพรกว่า 1,015 ชนิด เราก็เอาบางชนิดบางพันธุ์ออกมาปลูก ขยายพันธุ์นอกป่า ปลูกริมรั้วบ้าน ปลูกที่ที่ว่าง ยิ่งพอมาเข้าโครงการรักษ์ป่าฯ ก็ยิ่งทำให้คนส่วนใหญ่หันก็ใช้ประโยชน์สมุนไพรเพิ่มขึ้นจากเดิม มีคนสนใจเรื่องสมุนไพรจนมีคนเข้ามาเรียนรู้

การใช้สมุนไพรเป็นวิถีพอเพียงอย่างหนึ่ง เพราะอะไร ก็เพราะการใช้สมุนไพรนั้นช่วยลดรายจ่ายในการรักษาพยาบาล และเป็นการพึ่งพิงธรรมชาติใกล้ตัว ปลอดภัย ยาสมุนไพรที่เรากินรักษาอาการก็ไม่มีการตกค้างในร่างกาย จะอาการปวด อาการคันผื่นแผล อาการประจำตัวโรคหนักก็มีสมุนไพรที่รักษาบรรเทาได้ เช่น เจอของมีคมบาด ต้องห้ามเลือด ป้องกันบาดทะยัก ก็ใช้ต้นสาบเสือขยี้แปะ 3 นาที มีอาการผื่นคัน ก็เอายอดตำลึงมาผสมกับข้าวสารตำบด ปั้นเอาน้ำมาถูทา มีอาการแผลเรื้อรัง พุพอง ก็ใช้ต้นหนามสังข์ ต้นผีหมอบ เอาต้นมาใส่ข้าวสารบีบน้ำมะนาวใส่ แปะกลางคืน ตอนเช้าอาการหาย มีอาการปวดหัว ก็ใช้ยอดมะขาม ต้มกินเอารสเปรี้ยว จะเห็นได้ว่า ทุกต้นเป็นสมุนไพรหมดจริงๆ”

แม่อุไรวรรณ อุ่นอบ

ส.อบต. เสียว หมู่ที่ 16
บ้านเลขที่ 32 บ้านหนองขุนศรี หมู่ที่ 16
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

“เรามองการขยายงาน ขยายความรู้ การแบ่งปันความรู้เป็นวิทยาทานก่อเกิดให้ประโยชน์กับคนอื่น ทำแล้วมีความสุขเหมือนเป็นการทำบุญที่บุญนั้นก็จะส่งให้เกิดผลดี”

คนต้นแบบของใช้ในครัวเรือน คนต้นแบบในการลดรายจ่ายและสร้างรายได้ในครัวเรือน แกนนำคนสำคัญของกลุ่มแม่บ้าน ผู้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนมากมายจากฐานทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน

“ของใช้ในครัวเรือนพวกนี้ เราเริ่มทำตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 เริ่มจากไปดูงานที่กระโดนค้อ จังหวัดสุรินทร์ ลองผิดลองถูกลงมือทำ แต่มาทำอย่างจริงจังหลังจากได้ไปเข้าร่วมการอบรมของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อบรมเรื่องทำน้ำลูกยอ และสบู่ ที่เราได้ไปเข้าร่วมนั้นเพราะเรามีการทำน้ำลูกยอแล้วเป็นที่รู้จัก ทางสถาบันฯ เลยส่งจดหมายมาเชิญไปร่วมอบรม พอไปอบรมเราก็ได้ความรู้มากขึ้น ดีขึ้น ก็นำมาขยายผลกลุ่มแม่บ้าน ขยายผลในหมู่บ้าน

ผลิตภัณฑ์ที่ทำนั้น วัตถุดิบเราหาจากในชุมชนทั้งสิ้น อย่างน้ำลูกยอที่ช่วยลดน้ำตาลในเลือด เราก็ใช้ลูกยอที่มีต้นขึ้นอยู่จำนวนมากในหมู่บ้าน พอโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามาหนุนเสริม เราก็ได้ความรู้เพิ่มเติมขึ้น ไปประชุม มีเวทีเสวนา ร่วมวางแผน ร่วมทำเครือข่ายครัวเรือนอาสา กิจกรรมเยาวชน ผู้นำกลุ่ม อบรม

สิ่งที่เราทำอยู่ตอนนี้ ของใช้ในครัวเรือนเหล่านี้ช่วยให้เราประหยัดรายจ่าย เราทำแชมพู สบู่ น้ำยาซักผ้า ปรับผ้านุ่ม น้ำยาล้างจาน ประหยัดต่อเดือนรวมกว่า 400 บาท วัตถุดิบที่เรานำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์ เราก็มีการปลูกเสริมทดแทน ได้ต้นไม้สีเขียว ได้ร่มเงา และยังได้ใช้ประโยชน์ ทำกิจกรรมเชื่อมโยงกับการดูแลรักษาป่า แหล่งทรัพยากรที่ลูกหลานคนตำบลเสียวพึ่งพิงพึ่งพามาตลอด”

พ่อใหญ่อำนวย ชูเลิศ
บ้านเลขที่ 27 บ้านเสียว หมู่ที่ 1
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

“การจะเลิกเหล้า ต้องเริ่มจากตัวเรานะ ต้องอดทน ใจแข็ง และอาศัยความตั้งใจ ตั้งมั่นอย่างมาก เราจะพูดกับลูกบ้านให้เขาลดละเลิกได้อย่างไร ถ้าตัวเรายังทำไม่ได้”

ผู้นำชุมชนที่ลุกขึ้นมาเปลี่ยนชีวิตตัวเองเพื่อเป็นต้นแบบให้คนอื่นเลิกเหล้า ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต จนก่อเกิดรูปธรรมตัวอย่างในการลดรายจ่ายในครัวเรือน สุขภาพและชีวิตมีความสุขมากขึ้นจากการปลอดเหล้า

“เราเห็นปัญหา เราเห็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่องเหล้า เรื่องอบายมุข เราเองก็หาข้อมูลจากชาวบ้าน เราพบว่า จริงๆ แล้วชาวบ้านเราเองไม่ใช่นักเล่น แต่ส่วนใหญ่คนที่เข้ามาเล่นจะมาจากที่อื่น คนบ้านอื่นเข้ามาเล่น พอเราเห็นข้อมูลแบบนี้ ผู้นำชุมชน ทั้งผู้นำทางการ และผู้นำธรรมชาติอย่างแกนนำผู้เฒ่าผู้แก่ก็เริ่มหาข้อมูลร่วมกับผู้ใหญ่บ้านต่างๆ ในตำบล จนกระทั่งเราสามารถทำความเข้าใจร่วมกันกับชาวบ้าน และเห็นร่วมกันว่าถ้าต่อไปเราไม่มีอบายมุขจะดีกว่า ขณะเดียวกัน พอเรามานั่งมองปัญหา เราก็เริ่มคุยกัน รายได้ของชุมชนเราก็ไม่ดี มีหนี้มีสิน แถมจะต้องมีหนี้สิน จากรายจ่ายที่ไม่จำเป็นอย่างการจัดงานศพ บางคนก็วนเวียนมากินเหล้า ไม่ยอมกลับบ้าน เจ้าภาพก็ต้องเตรียมเหล้าให้ ทั้งๆ ที่มันเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นเลย เราจะทำอย่างไรเรื่องเหล้ากันดี

ส่วนตัวนั้น เมื่อก่อนไม่ติดแต่ดื่มเหล้าเพื่อเข้าสังคม แต่ต้องยอมรับว่าเวลามีงานที่บ้านไม่ว่างานอะไรก็มีเหล้า ศพ งานบวช กฐิน เอาเหล้าเป็นใหญ่ ไม่มีเหล้าไม่มีคน เราก็เริ่มคิดกันเรื่องเหล้าอย่างจริงจัง ครั้งแรกก็มองว่าจะงดได้หรือเปล่า เราเริ่มสำรวจเก็บข้อมูล เจอข้อมูลว่ามันเปลืองมากจริงๆ เป็นรายจ่ายทั้งนั้น หนำซ้ำยังทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันอีกด้วย ชุมชนเราเลยคิดกันว่าเราควรทำเรื่องงานศพปลอดเหล้า งานบุญปลอดเหล้า จนก่อให้เกิดกิจกรรม เกิดการตั้งคณะกรรมการ ที่มีผู้ใหญ่บ้านทั้ง 17 หมู่เป็นกรรมการออกประชาคมทุกหมู่ เป็นตามโซนหมู่ ที่พบว่าชาวบ้านพร้อมทำทันที แถมยังพูดกับเราด้วยว่า ทำไมถึงมาช้า ทำไมถึงทำช้า

“เหล้ากับพอเพียงนี่ เกี่ยวข้องกันมาก” *เพราะหากเรารู้จักประมาณในการใช้จ่าย เราก็จะรู้ว่าเหล้าเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย และสร้างรายจ่ายมากแค่ไหน หากเราเลิกและมาใช้ชีวิตปลูกอยู่ปลูกกิน เราจะพบว่า ทุกสิ่งทุกอย่างพืชผักสวนครัวก็กินได้ กับข้าวกับน้ำที่เรามี เราก็ทำกินเองได้ ยิ่งเราปลูกเองกับมือปลอดสารใส่ปุ๋ยชีวภาพ ขี้วัว ขี้ควาย สุขภาพเราก็ดี”*

คนต้นแบบ เกษตรอินทรีย์

จุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์นั้นก่อเกิดขึ้นจากปัญหาผลกระทบจากเกษตรเคมี รายจ่ายมากขึ้นขณะที่รายรับไม่เพียงพอ ไหนจะปัญหาสุขภาพโรคภัยไข้เจ็บ และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงทุกวันจากการใช้สารเคมี ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เองทำให้เกษตรกรจำนวนไม่น้อยหันมาทำเกษตรอินทรีย์ ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นเกษตรกรอินทรีย์ ปลูกอยู่ปลูกกินปลอดสาร ปลอดโรค และมีความสุขแบบวิถีพอเพียงตามแบบฉบับของแต่ละคน

บุญเส็ง ชนะงาม
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3
บ้านเลขที่ 25 บ้านหนองโน หมู่ที่ 3
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

"...การทำเกษตรอินทรีย์ต้องมาจากจิตใจ ใจเราต้องเปลี่ยน ใจเราต้องเป็นอินทรีย์ก่อนถึงจะทำแล้วยั่งยืน วิธีคิด แนวคิดเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเปลี่ยน และเราต้องสร้างแนวร่วมในการทำ เพื่อเสริมพลังระหว่างกัน"

ผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ ที่นำประสบการณ์ความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานพัฒนาชุมชน ผู้นำที่อยากสร้างการเปลี่ยนแปลง พลิกฟื้นผืนดินชุมชนให้อุดมสมบูรณ์ปลอดสารเคมี และพี่น้องชาวตำบลเสียวสามารถพึ่งพาตนเอง อยู่ได้อย่างมีความสุข

“แต่ก่อนเราทำนา เราได้ข้าวมากิน อาหารเราก็ได้จากท้องทุ่ง แต่ตอนนี้เราได้แค่ข้าวอย่างเดียว อยากได้ข้าวมากก็ใส่ยา ใส่ปุ๋ยเคมีมาก ข้าวเยอะก็จริง เราขายข้าว แล้วเราก็ไปซื้อข้าวปลาอาหารกลับมากิน เกิดรายจ่ายที่มากขึ้น ความผูกพันระหว่างคนกับท้องทุ่งนาก็หายไป ลูกเต้าก็ไม่อยากทำนา บางทีก็ต้องจ้างคนมาทำ หรือบางคนไม่มีที่ก็ไปรับจ้างทำนา...หลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนไป

สภาพที่เราเจอแบบนี้ ทำให้เราเริ่มพูดคุยกัน อยากปรับเปลี่ยน อยากหันชีวิตกลับมาทำเกษตรอินทรีย์อยากเดินตารมรอยทางนี้ พอมีวงคุยก็มีการสำรวจค้นหาคนที่ทำเกษตรอินทรีย์ รวมกลุ่มกัน รวมตัวกันเพื่อจะเริ่มต้นทำเกษตรบนวิถีอินทรีย์ เราขับเคลื่อนงานมาตลอด พอโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามาก็มาต่อยอด มากระตุ้นแนวคิดคนในพื้นที่ให้ได้ขยายผล จาก 9 คน 10 คนก็เพิ่มขึ้น โดยมีเวทีในการพูดคุยกันมากขึ้น มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายมากขึ้น

แต่ละครัวเรือนก็ไปปรับเปลี่ยน สร้างความเข้าใจในระดับครัวเรือนตัวเอง เอาข้อมูลมาพูดมาคุยกันจนเห็นปัญหา และชี้แนวทางที่จะดำเนินชีวิต จากนั้นเราก็ลงมือทำเกษตรอินทรีย์ในแปลงนาของตัวเอง เราปลูกพืชผักได้หลากหลาย อยากได้อะไร อยากเก็บกินอะไรก็ปลูกอย่างนั้น

อย่างในครัวเรือนเราเอง เราก็ใช้สารเคมีบ้างแต่น้อย ด้วยความเป็นผู้นำชุมชน เราเลยอยากจะลงมือทำให้ลูกบ้านดู และที่ผ่านมาเราก็ได้ข้อมูลเรื่องการใช้สารเคมีมาโดยตลอด เราเห็นข้อมูล เราเลยคิดว่าเราจะหันกลับมาเป็นเกษตรอินทรีย์ ตอนนั้นในปี พ.ศ.2548 เราก็เริ่มลงมือทำเกษตรอินทรีย์ แม้จะมีเสียงสะท้อนจากคนทำเกษตรเคมีนเรื่องผลผลิต แต่การทำเกษตรอินทรีย์คือการสะสม ปีแรกอาจได้น้อยแต่ปีต่อๆ ไป เราจะได้เพิ่มมากขึ้น

จุดสาธิตนาข้าวเกษตรอินทรีย์
นายบุญเส็ง ชนะงาม
25 หมู่ที่ 3 บ้านหนองโน ตำบลเสียว
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
จำนวน 3 ไร่
"เกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียง"
สนับสนุนโดย
โครงการรักษ์ป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง
ตำบลตำบลเสียว
อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

การทำเกษตรอินทรีย์นั้นคือการผลิตที่ทำให้เราพึ่งตนเองได้ ตำบลเสียวเราเชื่อว่าวิถีพอเพียงนั้นต้องเริ่มจากแนวคิดที่คนลงมือทำเพื่อให้พึ่งตนเองได้ เราจะไม่เปรียบเทียบกับที่อื่นในเชิงตัวเลข ปริมาณ แต่เราต้องการสร้างคนที่เข้าใจลงมือทำจริงๆ ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยความเข้าใจจริงๆ

เพราะหลังจากทำเกษตรอินทรีย์แล้วนั้น เราพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชนหลายอย่าง เราพบว่าเกิดการเกื้อกูลระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม พืช สัตว์ นำไปสู่ความสมานสามัคคี เกิดการช่วยเหลือกันในชุมชน และนำไปสู่กิจกรรมเรื่องอื่นๆ ที่ได้เชื่อมโยงกัน

ในระดับครัวเรือนเองนั้น เราเห็นผลความเปลี่ยนแปลงว่าดินดีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผลผลิตก็เพิ่มขึ้น การเจ็บป่วยน้อยลงแทบจะไม่มีเลย รายจ่ายในการผลิตก็น้อยลง ตอนนี้ในแปลงก็มีความหลากหลาย มีพืชผักมากมายหลายชนิด

ถามว่า นี่คือความพอเพียงหรือไม่ ต้องบอกว่า ความพอเพียงนั้นคือความสุขที่เราได้ทำในสิ่งที่เราถนัด เราพอเพียงในระดับครอบครัวของเรา ในระดับของเรา พึ่งตนเองได้ เพราะความพอเพียงของแต่ละคนไม่ต้องเท่ากัน เป็นเรื่องเฉพาะตน เราทำให้พี่น้องดูได้เห็น และตอนนี้คนในตำบลเสียว ทุกหมู่บ้านก็หันมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง เราเชื่อมโยงให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ทุกวันนี้... คนพึ่งพาวัตถุ ความเจริญหลายอย่าง ที่โลกร้อน คนเป็นหนี้ ชีวิตไม่พอเพียง ก็เพราะเราต่างไม่รู้จักพึ่งพาตนเอง ดังนั้นเลยอยากเน้นตามสิ่งที่พระพุทธเจ้าบอก ตนแลเป็นที่พึ่งของตน ต้องจำให้มั่น และบนเส้นทางสายนี้เราต้องไม่หวั่นต่อคำถากถาง ไม่ว่าคนอื่นจะมองภาพอย่างไร คนไม่ชอบก็อาจว่าเรา แต่คนชอบเขาก็ให้กำลังใจ ก้าวย่างสู่วิถีพอเพียงนั้นให้คิดเสียว่าคำถากถางต่างๆ คือการให้กำลังใจ”

พ่อสวัสดิ์ จันทร์เพ็ง
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4
บ้านเลขที่ 30 บ้านหนองสำโรง หมู่ที่ 4
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

“สิ่งสำคัญคือ การคิดเรื่องปากท้องของตัวเองก่อน การที่เราจะเป็นคนต้นแบบนั้น หากเราไม่มีอะไรเลย เขาไม่เชื่อหรอก ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นเราต้องลงมือทำ เราจะพูดได้ยังไง หากเราไม่ได้ลงมือทำอะไรเลย เราต้องทำสิ่งที่ๆ ให้เขาเห็น”

ด้วยใจรักและความสนใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบกับภาระรายจ่ายในการผลิตที่สูงมากขึ้น ทำให้พ่อสวัสดิ์ จันทร์เพ็ง หันหลังให้การทำเกษตรเคมี และตั้งใจศึกษาค้นคว้าข้อมูลการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้วยตัวเองจากหนังสือ วารสาร ใบปลิวต่างๆ พร้อมๆ กับการลงมือพลิกผืนดินของครอบครัวเปลี่ยนเป็นสวนผลไม้ สวนผสมผสาน ที่ต่อมาดอกผลที่ลงแรงไปนั้น ส่งผลให้ผืนดินของครอบครัวพ่อสวัสดิ์อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยพืชผักนานาพันธุ์ที่เก็บกินเก็บหาได้ไม่มีวันหมด

“เริ่มทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 - 2544 จุดเริ่มต้นตอนนั้นไปเห็นเขาซื้อผลไม้ในตลาดแล้วมีสารพิษเจือปน มีฟลอมารีนปนเปื้อน เราก็เริ่มมาคิดมามองเรื่องความปลอดภัย เรื่องสุขภาพ ประกอบกับเรื่องฐานะในครอบครัว เราก็เริ่มศึกษาหาข้อมูล ความรู้ต่างๆ ความรู้จากพระราชดำรัสในหลวง เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นเราก็ไม่รอช้า เริ่มลงมือทำเลย จัดสรรที่ดินของครอบครัวด้วยตัวเอง ลงมือทำเองทุกอย่าง แม้ว่าในตอนแรกๆ ครอบครัวจะไม่พร้อม แต่เราก็ทำไปเรื่อยๆ จนต่อมาทุกคนก็มาช่วยกัน

ตอนที่เราตัดสินใจทำนั้น เราวางแผนเลยว่า ทำวันนี้ อีกสามปีห้าปีข้างหน้าเราจะมีผลไม้ ช่วงแรกๆ ปลูกส้มเขียวหวาน แต่ปลูกได้ไม่นานก็เลิก เพราะน้ำไม่พอ ดินทับถม ดินเสีย หลังจากทำสวนแล้ว ก็ไปเข้าอบรม บ้านทับช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ไปเรียนรู้เรื่องการหมักน้ำหมักชีวภาพ กลับมาเราก็ลงมือเอาความรู้มาลองทำลองใช้ดู ปรับมาเรื่อยๆ เรียนรู้มาเรื่อยๆ จนสามปีแรกผ่านไป สิ่งที่เราวางแผนไว้ก็สามารถให้เก็บกิน ใช้ประโยชน์สร้างรายได้ให้ครอบครัวได้ซึ่งก่อนนี้คนพูดกันเยอะว่าจะทำไปทำไม ปลูกไม่ได้ผลหรอก แต่ตอนนี้ คนที่พูดวันนั้นก็มาซื้อของเรากิน

การทำเกษตรอินทรีย์ของเรา เราปลูกตั้งส้ม ขนุน กล้วย พุทธา ละมุดพร้อมกัน ค่อยๆ สะสม จากน้อยไปหามาก เอาวิชาปลวกมาใช้ ขุดด้วยตัวเอง ค่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ เราทำด้วยภูมิปัญญาของเราเอง ไม่ได้ไปแข่งกับใคร เดี๋ยวนี้

อยากกินอะไรก็ไม่อดแล้ว มีกินทั้งหมด มีปลา กล้วย ขนุน มะพร้าว กินทุกอย่างตามฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็นผักหรืออะไร ในพื้นที่ที่แห้งแล้งนี้ วันนี้พอเลี้ยงทุกคนในครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์ มีความพออยู่พอกินในครอบครัว ไม่วิ่งตามกระแส อยู่แบบธรรมชาติ ช่วยเหลือพึ่งพากัน เมื่อก่อนนี้ ตอนที่เรายังไม่คิดจะทำวิถีพอเพียง ต้นหอมต้นเดียวก็ยังซื้อ ซื้อทุกอย่าง ที่หากเราจะใช้ชีวิตแบบซื้ออยู่ซื้อกินเราหาเงินไม่ทัน แต่หากเราทำแบบนี้ เราลดค่าใช้จ่ายได้มากเลย เราพบว่ารายจ่ายในครัวเรือนไม่ต้องซื้อเลย

ความสุขเต็มที่แล้ว ความสุขอยู่ที่ใจ คนมีความสุขนอนกระท่อมนามุงหญ้าคาก็มีความสุขได้เช่นกัน เราอยู่อย่างนี้เราก็มีความสุข กินอะไรก็ได้กินมีของกินทุกอย่าง”

แม่สมศรี บุญเลิศ
บ้านเลขที่ 22 บ้านสามขา หมู่ที่ 6
ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

“ถ้าขยัน ทำอยู่ทำกิน ไม่รวย แต่ก็ไม่จน มันก็มีความสุข เพราะจุดหมายปลายทางของคน คือ ความสุข”

ผู้หญิงร่างเล็ก หัวใจใหญ่ เด็ดเดี่ยวและมุ่งมั่นเกินตัว คนต้นแบบเกษตรอินทรีย์ใช้ชีวิตเรียบง่าย หลีกไกลความสะดวกสบายเกินตัว เถียงนาและท้องทุ่ง คือ เส้นทางความพอเพียงที่แม่สมศรีเลือกเดิน

“ก่อนนี้ใช้สารเคมีมาข้าวงามแต่มันลงทุนมาก ดินเสีย เป็นกรดเป็นด่าง พอปี พ.ศ.2549 ตอนนั้นทำเกษตรอินทรีย์ในหมู่บ้านมีงบอยู่ดีมีสุข ผู้นำในหมู่บ้านมองเรื่องการอบรมทำปุ๋ยอินทรีย์เพราะเป็นเกษตรกรเลยเชิญวิทยากรมาสอนการทำปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุน ตอนนั้นเลยคิดว่าดีจะได้ลดต้นทุน จะได้เอามาปรับปรุงใช้ในครัวเรือน

จากนั้นก็ตั้งหน้าตั้งตาหันมาหาวัตถุดิบในครัวเรือน ทำทุกอย่างตั้งแต่หาฟางเอามาใส่กับขี้ควาย ทำน้ำหมักเอง ทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย เราอยากทำเพราะมองเรื่องการลงทุน เพื่อนบ้านบอกว่าทำได้ก็ดี แต่เขาไม่ทำพอโครงการรักษ์ป่าฯ เข้ามาหนุนเสริม มีการให้ทำบัญชีครัวเรือน เราก็บันทึกข้อมูลการใช้จ่ายต่างๆ เราก็จะรู้ว่าเราทำอะไรอยู่ อย่างมาดูการใช้จ่าย ส่วนมากจะซื้อของที่เราหาเองไม่ได้ อย่างเราจะต้องทำน้ำหมัก จุลินทรีย์หน่อกล้วย ก็ต้องซื้อกากน้ำตาลห้ำ 120 บาท/แกลลอน ซึ่งเราต้องใช้ 2 แกลลอนต่อปี ซื้อรำข้าว 50 บาท/ ปี๊บ ซื้อไข่ 2 แผง 110 บาท ซื้อน้ำตาลทรายแดง 27 บาท รายจ่ายมีเท่านี้จริงๆ เพราะนอกจากนั้นอาหารต่างๆ เราหาได้จากที่นาของเรา

“6 ปีที่ทำเกษตรอินทรีย์ เราไม่อยากกลับไปใช้เคมีเลย” เรามีความสุขกับสิ่งที่ทำ ชีวิตที่เป็นอยู่ เราไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ต้องซื้อ ปีหนึ่งปลูกข้าวครั้งเดียว มีเวลาใช้ชีวิตเลี้ยงวัว เลี้ยงควาย คนในครอบครัวก็ช่วยเหลือกัน เหล้าก็ไม่กินยาก็ไม่สูบ เรียกว่ารายจ่ายแทบจะไม่มี มีอย่างเดียวที่ใช้จ่ายบ่อย คือ ทำบุญ”

ptt
สมุดบัญชีครัวเรือนรายรับ - รายจ่าย
ประจำครอบครัว

การเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน

ตารางแสดงรายการรับรายปี สิงหาคม 2552 – มิถุนายน 2553

รายการรับ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
ขายข้าวและผลผลิตเกษตร		65950											65950
ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน	100	100	100	100	100	100		100	100	100	100	100	1,100
รวมรายได้ที่เป็นตัวเงิน	100	66,050	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100	67,050
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	568	269	794	869	845	350		209	933	848	793	551	7,029
รวมรับทั้งหมด	668	66,319	894	969	945	450	-	309	1,033	948	893	651	74,079

ตารางแสดงรายการจ่ายรายปี สิงหาคม 2552-มิถุนายน 2553

รายการจ่าย	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
อาหารการกิน	540	324	528	144	110	113		144	180	384	224	425	3,116
เสื้อผ้าของใช้						600							600
หมอ/ยา	250		400		535								1185
น้ำมัน	204	112	205	185	145	40		80	128			250	1349
ใช้จ่ายอาชีพ				9600	1,040	220		80	200				11,140
ทำบุญ/สังคม	75	170	420	370	220	100		40	130	600		110	2235
ออม/ประกัน			4840										4840
อื่น ๆ					2				20				22
รวม	1,069	606	6,393	10299	2,052	1,073		344	658	984	224	785	24,487

บุญประเพณีบั้งไฟ
หล้า สุขใจ

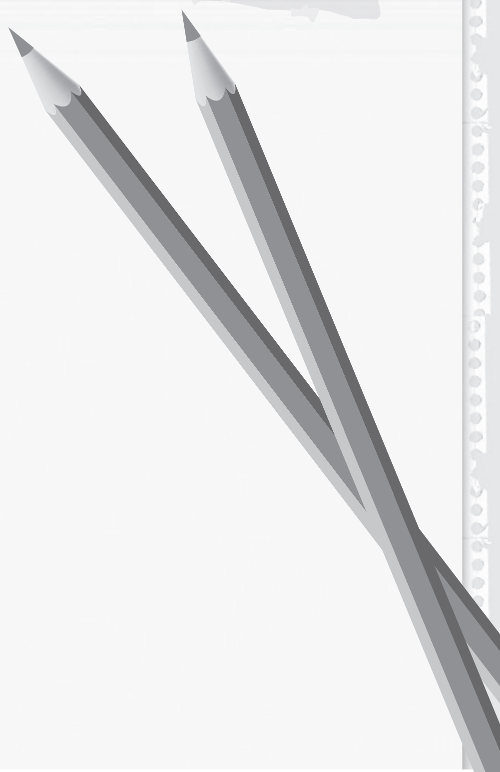

จุดเรียนรู้เตาเผาถ่าน
200 ลิตร

วิถีพอเพียง ฉบับเสียว

ความพอเพียงสำหรับคนตำบลเสียวนั้น เป็นความพอเพียงบนฐานการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล การพึ่งพิงอิงอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานชีวิตอย่างเคารพ ดังจะเห็นได้จากกระบวนการพัฒนาของชุมชนทั้งการสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข บ่มเพาะทัศนคติจิตอาสาให้แก่คนในชุมชนผ่านกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ผ่านการจัดทำแผนแม่บทชุมชน กระบวนการต่อสู้ในประเด็นเรื่องต่างๆ ที่กล่าวได้ว่า กระบวนการการพัฒนาเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่สร้างให้เกิดการเรียนรู้ของบุคคลในชุมชนจนพัฒนา ยกระดับขึ้นมาเป็นคนต้นแบบของชุมชน

จุดเรียนรู้วิถีพอเพียง และคนต้นแบบของชุมชนเสียวจึงเป็นทั้งฐานต้นทุนเดิมของชุมชนและก็เป็นฐานต้นใหม่ที่มีความเข้มข้นมากขึ้นโดยการสนับสนุนเติมเต็มกระบวนการจากโครงการรักษ์ป่าฯ

“ผลจากกระบวนการขับเคลื่อนงานนั้น คือ ลดคนที่ใช้สารเคมีลดจากการให้ความรู้ การสร้างแนวคิดวิถีพอเพียง ขณะเดียวกัน เราเห็นภาพว่า คนตำบลเสียวไม่ลุกขึ้นมา แล้วมานั่งดื่มเหล้า คนดื่มเหล้าค่อยๆ ลดลง เห็นคนใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตมากขึ้น เห็นพัฒนาการของคนตำบลเสียวสูงมาก คนมีการพัฒนาแนวคิด เปลี่ยนแนวคิด ก่อนนี้ตำบลเสียวมีการพัฒนาอยู่ในกลุ่มแกนนำแนวหน้า แต่ตอนนี้มันเข้าถึงหลายระดับ คนทุกคนในกลุ่มของตำบลสมาชิกของโครงการเพราะมีการได้พบปะกันเป็นประจำ และมีการพัฒนาที่สูงมีการเรียนรู้ในกลุ่มกรรมการ พัฒนาในแนวคิดการนำเสนอ การวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ จากคนที่ไม่เคยลุกขึ้นมาก็กล้าลุกขึ้นมา

ขณะเดียวกันรายได้ รายจ่าย จากบัญชีครัวเรือนสะท้อนว่า มีความสุขที่ไม่อาจวัดได้ ครอบครัวมีความสุข ถ่ายทอดความรู้ ความสุขให้คนอื่นฟังที่อาจเป็นความสุขในลักษณะนามธรรม สุขใจ ส่วนความสุขรูปธรรมก็คือพฤติกรรมของคนในครอบครัวที่ปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดี และการเข้ามามีส่วนร่วมกั

บสังคมมากขึ้น จากสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วก็ขยายเพิ่มขึ้นอีก มีการลดรายจ่ายเรื่องการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีลดน้อยลง กลับมาพึ่งพาตัวเอง พึ่งพาพลังงานทางเลือกมากขึ้นและมีแนวโน้มขยาย ทั้งในโรงเรียนและชุมชน มีความพอเพียงพึ่งตนเองได้ที่ไม่ใช่พอเพียงโดยการลงมือปฏิบัติเท่านั้น แต่เป็นความพอเพียงที่เกิดจากทัศนคติ ความเชื่อมั่นข้างใน และเกิดการขยายผลงานขององตำบลไปสู่แหล่งอื่นๆ เช่น ตำบลอื่นในภาคอีสานที่มาศึกษาดูงานพื้นที่เรา และเราไปดูงานพื้นที่เขา เกิดข่ายการเรียนรู้ และเกิดนิยามร่วมกันของคนเสียวว่า วิถีพอเพียงแบบของเรานั้น คือ ไม่ใช่เงินนำหน้า พึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาจากภายนอก

สิ่งที่คนตำบลเสียว อยากเห็นต่อไป หวังว่าจะเกิดขึ้นนั้นคือ การก้าวไปยังแผนข้างหน้า เอาบทเรียน ประสบการณ์ ความรู้ที่โครงการรักษ์ป่าเข้ามาสนับสนุน เติมเต็มให้นั้นไปใช้ขยับ ขับเคลื่อนงานกับหน่วยงานท้องถิ่นในอนาคต สร้างเครือข่ายในตำบลให้คงอยู่ สร้างเครือข่ายในระดับครอบครัววิถีพอเพียง 170 ครัว เครือข่ายคนต้นแบบวิถีพอเพียง 37 คน และเครือข่ายกรรมการ 50 คน”

วันนี้ ชุมชนตำบลเสียวได้สร้างฐานที่มั่นคงยิ่งกว่าฐานไหน เพราะมันหยั่งรากลึกอยู่ในตัว ในหัวและในใจของคน กล่าวได้ว่า ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลง ที่ไม่อาจรู้ว่าความเจริญ การเติบโตทางเศรษฐกิจ โลกไร้พรมแดน ทุนเสรี ประชาคมอาเซียน ปัจจัยภายนอกต่างๆ จะกระหน่ำโถมทับชุมชนอย่างไร หากแต่วันนี้ ตำบลเสียวเตรียมตัวที่จะรับมือกับสถานการณ์โลกาภิวัตน์ต่างๆ นั้นแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็คือการมีคนที่พึ่งตนเองได้ มีอาหารการกินไม่ขาดเหลือและสามารถที่จะแบ่งปัน พึ่งพากันและกันได้ ยิ้มให้กันได้ มีรากเหง้า เรื่องราวประวัติศาสตร์ที่สามารถส่งต่อสู่ลูกหลาน

วิถีพอเพียงที่ไม่ใช่แค่เรื่องปากท้อง การหาอยู่หากินเท่านั้น แต่มันเป็นวิถีที่ซึมอยู่ในสายเลือด คุณค่าของวิถีที่บอกถึงตัวตน บอกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ดำรงอยู่ในสายพันธุ์ของคนตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แห่งนี้...

รายชื่อคนต้นแบบวิถีพอเพียง ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้เด่น
1	นายสมเด่น บัวศรี	1 ม.7 บ.หนองพระ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	การจัดการป่าชุมชน
2	นายสมัย ราชเจริญ	2 ม.3 บ.หนองโน ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	การจัดการป่าชุมชน
3	นายประสาน ขันติวงษ์	26 ม.10 บ.หนองขาม ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	การจัดการชุมชน
4	นายจันทร์ โต๊ะสิงห์	24 ม.16 บ.หนองขุนศรี ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	การจัดการชุมชน
5	นายวิไล ราชเจริญ	22 ม.7 บ.หนองพระ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	งานปลอดเหล้า
6	นางอุไรวรรณ อุ่นอบ	32 ม.16 บ.หนองขุนศรี ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	ของใช้ในครัวเรือน
7	นายถาวร สมาลีย์	1 ม.2 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	สมุนไพรภูมิปัญญาท้องถิ่น
8	นายบุญเส็ง ชนะงาม	25 ม.3 บ.หนองโน ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	เกษตรทฤษฎีใหม่
9	นายสวัสดิ์ จันทร์เพ็ง	30 ม.4 บ.หนองสำโรง ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรผสมผสาน
10	นางสมบัติ แก้วงศ์	20 ม.12 บ.หนองผือ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
11	นายเหลี่ยม ไพพันธุ์	15 ม.8 บ.หนองผือ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
12	นางชื่น ขันติวงษ์	11 ม.5 บ.หนองแคน ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
13	นายสมพงษ์ สาสังข์	6 ม.5 บ.หนองแคน ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
14	นางสวน ใสงาม	20 ม.10 บ.หนองขาม ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
15	นางทองม้วน ขันติวงษ์	62 ม.5 บ.หนองแคน ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
16	นางผั้น ขันติวงษ์	4 ม.5 บ.หนองแคน ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
17	นายน้อย พิลัย	31 ม.5 บ.หนองแคน ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง

18	นายสีทา แขมคำ	9 ม.4 บ.หนองสำโรง ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
19	นายสอน จันทะนาม	15 ม.7 บ.หนองพระ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
20	นายเสมียน ขันติวงษ์	16 ม.14 บ.หนองผือบูรพา ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
21	นางสมบูรณ์ สมาลีย์	22 ม.1 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
22	นางประไพศรี ผาทอง	30 ม.1 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
23	นางสุกัญญา ชูเลิศ	3 ม.2 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
24	นางบังอร บุญศรี	67 ม.9 บ.ตลาด ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
25	นางสมศรี บุญเลิศ	22 ม.6 บ.สามขา ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
26	นางบัวพันธ์ คงช่วย	70 ม.6 บ.สามขา ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
27	นายทองจันทร์ หนองบัว	76 ม.6 บ.สามขา ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
28	นายอ่อน มะลิ	55 ม. 11 บ.สามขา ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
29	นายวิวัฒน์ พุทธสงค์	15 ม.3 บ.หนองโน ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	เกษตรวิถีพอเพียง
30	นางสมพร สงผัด	17 ม.3 บ.หนองโน ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	บัญชีครัวเรือน
31	นายสวัสดิ์ สงผัด	46 ม.7 บ.หนองพระ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	การปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่
32	นายบุญมาก สมาลีย์	12 ม.1 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเink	การปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่
33	นายมะลิ ชิณศรี	30 ม.15 บ.หนองมโนรมย์ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	การปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่
34	นายประสิทธิ์ จันทะนาม	7 ม.16 บ.หนองขุนศรี ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	การปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่
35	นายสมหวัง กุลพัฒน์	41 ม.8 บ.หนองผือ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	พลังงานเผาถ่าน
36	นายบุญศรี ชูเลิศ	37 ม.15 บ.หนองมโนรมย์ ต.เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ	พลังงานเผาถ่าน
37	นายอำนวย ชูเลิศ	27 ม.1 บ.เสียว ต. เสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ. ศรีสะเกษ	ปลอดเหล้า

เพลงครอบครัวอาสาโครงการรักษ์ป่าฯ

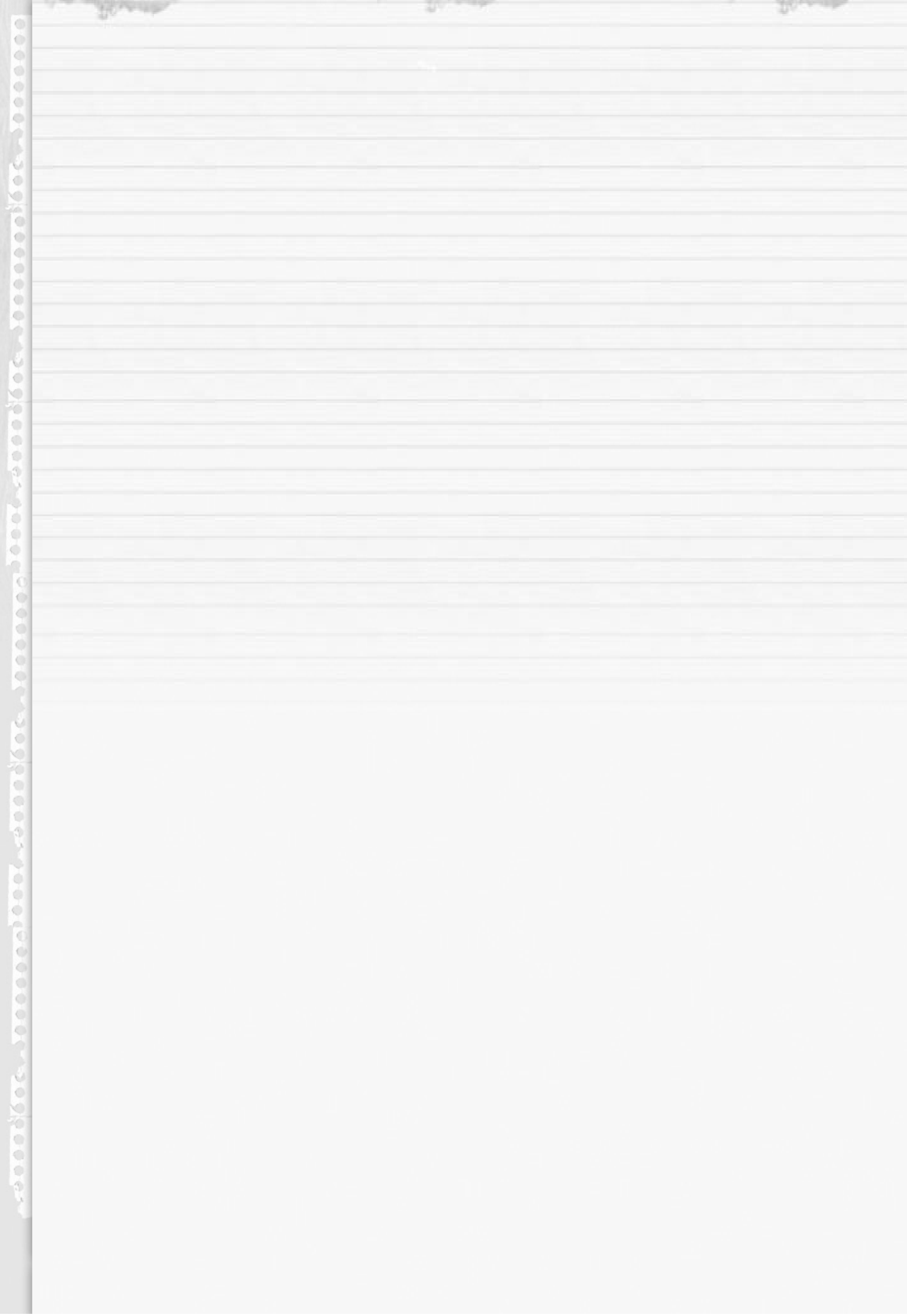
คำร้อง – ทำนอง นายวิไล ราชเจริญ
๘ มีนาคม ๒๕๕๔

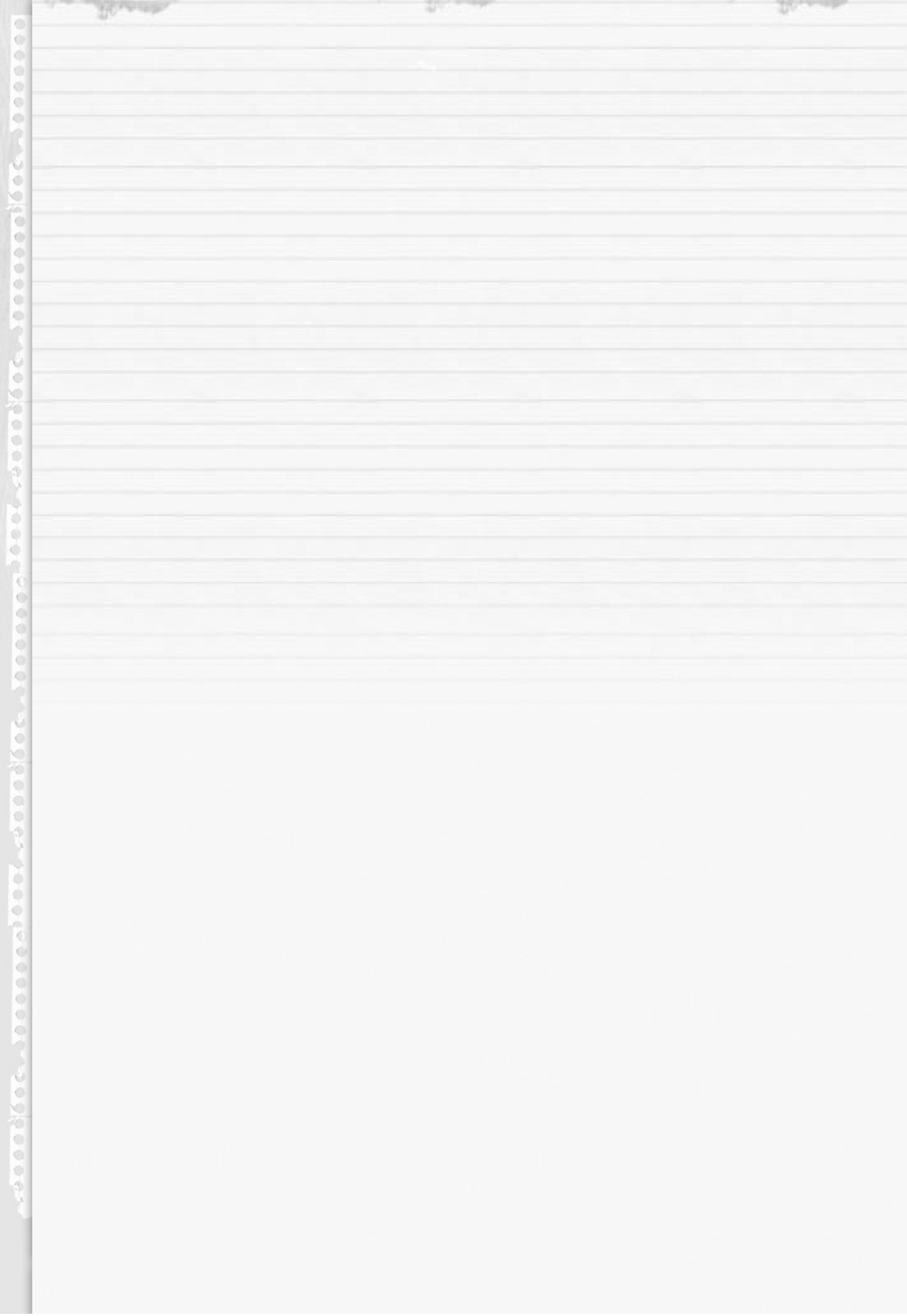
พวกเราครอบครัวอาสา
ร่วมกันพัฒนาตามวิถีพอเพียง
ปลูกอยู่ ปลูกกินจะได้ลดความเสี่ยง (ลูกคู่)
เศรษฐกิจพอเพียงก็พออยู่พอกิน

ขยันประหยัดอดออม
ทุกคนก็พร้อมลดภาระหนี้สิน
พึ่งตนเองด้วยการทำอยู่ทำกิน (ลูกคู่)
พี่น้องเราทุกถิ่น จะไม่อดตาย

จัดทำบัญชีครัวเรือน
เป็นสิ่งช่วยเตือนในการใช้จ่าย
ไม่มีหนี้สินเราคงสุขสบาย (ลูกคู่)
ทุกคนใช้จ่ายอย่างมีแผนงาน

โครงการรักษ์ป่าสร้างคน
๘๔ ตำบลที่เราได้สืบสาน
ตำบลเสียวก็ให้ยั่งยืนนาน (ลูกคู่)
ชั่วลูกชั่วหลานให้สืบสานกันต่อไป (ลูกคู่)

รักษ์ป่า สร้างคน
๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง

"พอเพียงคือสุข สุขแค่พอเพียง"